

EUROPEJSKIE

DNI

NIEPODLEGŁA
DLA WSZYSTKICH

DZIEDZICTWA

8–9 / 15–16.09

INFORMATOR

województwo śląskie

województwo śląskie

miejsowości biorące udział w EDD 2018

Stara Wieś → 6–7

Będzin → 8

Bielsko-Biała → 9

Brynek → 10

Bytom → 11–12

Bytom – Chorzów → 13

Cieszyn → 14–15

Czeladź → 16

Czerwionka-Leszczyny → 17–18

Częstochowa → 19–20

Dąbrowa Górnicza → 21

Katowice → 21–28

Koszęcin → 29

Nakło Śląskie → 30

Olza – Pszów → 31

Olsztyn → 32

Podzamcze – Ogrodzieniec → 33

Pszczyna → 34–36

Racibórz → 37

Ruda Śląska → 38–40

Rybnik → 41

Rzuchów → 42

Siewierz → 43

Sławków → 44

Sosnowiec → 45–46

Świętochłowice → 47

Toszek → 48

Wisła → 49

Zabrze → 50–53

Zawiercie → 54–55

Złoty Potok → 56

Żory → 57–58

Żywiec → 59–62

Projekt Weekend

Otwartych Pracowni → 63–68

Projekt Otwarte Kościoły → 69–79

Szanowni Państwo,

We wrześniu odbędzie się 26. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa, czyli wielkie święto zabytków i tradycji regionu. Tegoroczna odsłona inicjatywy inspirowana jest 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości i odbędzie się pod hasłem „Niepodległa dla wszystkich”.

W trakcie Europejskich Dni Dziedzictwa nie zabraknie ciekawych historii i fascynujących wydarzeń. Organizatorzy przygotowali szereg atrakcji rozbudzających zainteresowanie społeczności lokalnych odkrywaniem bogactwa własnego regionu, poznawaniem tradycji i kultury, będącej podstawą naszej tożsamości narodowej.

W tym szczególnym dla nas roku – jubileuszu 100 lat niepodległej Polski, dwa wrześniowe weekendy będą okazją do wspólnego świętowania i przeżywania w szerszym gronie wielkiego sukcesu, jakim była odbudowa i zjednoczenie ziem polskich. Liczne wydarzenia odbywające się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa będą wspaniałą okazją, aby uczcić pamięć bohaterów historycznych oraz pokazać rozmaite drogi odzyskania przez Polskę niepodległości.

W tym roku dbałość o dorobek przeszłych pokoleń nabiera szczególnego wymiaru również dzięki obchodom Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego, inicjatywie Komisji Europejskiej.

Odkrywajmy zatem wspólnie europejskie i polskie dziedzictwo, którego poznanie nie tylko umożliwia nam zrozumienie naszej przeszłości, ale również pozwala zdefiniować naszą przyszłość.

Jarosław Sellin

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury

i Dziedzictwa Narodowego

Pełnomocnik Rządu do spraw obchodów Stulecia Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowni Państwo,

2018 rok jest wyjątkowy w dziejach naszej najnowszej historii. Świętujemy bowiem setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Sto lat temu, po 123 latach niewoli, nasza Ojczyzna wróciła na mapy Europy. Niezwykle ważnym i trudnym zadaniem był proces budowy nowoczesnego państwa, odbudowy państwowości, kiedy to istotną rolę odgrywały wielopokoleniowe dziedzictwo kulturowe oraz pamięć regionalna związana z różnymi drogami prowadzącymi do niepodległości, obranymi przez poszczególne dzielnice kraju. Szczególnie na naszej Śląskiej Ziemi, wiernej Polsce!

Ta wyjątkowa rocznica jest jedyną w swoim rodzaju okazją do wspólnego przeżywania, godnego celebrowania i okazywania radości z życia w niepodległym kraju. Zachęcam wszystkich mieszkańców województwa śląskiego do powszechnego włączenia się w obchody naszego pięknego jubileuszu, chociażby poprzez uczestnictwo w 26. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Mam nadzieję, że udział w tej inicjatywie ukaże Państwu dorobek pewnego długotrwałego i złożonego procesu dziejowego tworzenia wolnego i demokratycznego kraju.

Niech sam fakt odzyskania niepodległości stanie się atrakcyjnym nośnikiem wartości, który w formie inicjatyw i realizacji ożywi życie kulturalne, zaktywizuje lokalne społeczności, wzbogaci relacje między mieszkańcami.

Bądźmy dumni z naszej Ojczyzny!

Jarosław Wieczorek

Wojewoda Śląski

Szanowni Państwo!

„Niepodległa dla wszystkich” – to hasło 26. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce, a rok 2018 został ogłoszony Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego.

Przez stulecia wiele narodów Europy musiało walczyć o wolność, udowadniać swoją wartość i prawo do istnienia. Ważne jest, abyśmy poznali i rozumieli naszą wspólną, niezwykle europejską historię i drogi narodów do wolności, a także pamiętali, że raz uzyskana niepodległość jest dobrem cennym, ale również kosztownym i nie jest dana raz na zawsze. Jako naród mamy to szczęście, że możemy cieszyć się niepodległością już sto lat.

Ten jubileusz jest doskonałą okazją, aby podziękować naszym bohaterskim przodkom za ich heroiczne czyny, dzięki którym tu jesteśmy, w wolnej Polsce, w wolnej Europie. Dzisiaj w tej europejskiej wspólnotce jesteśmy braćmi, możemy swobodnie przekraczać granice, studiować, wymieniać się doświadczeniami, czerpać wszystko, co najlepsze z naszych różnorodnych, wspaniałych kultur, wreszcie cieszyć się, że Europa jest naszym domem. Jesteśmy wolni, równi, mamy sobie wiele do zaoferowania. Dlatego niezmiernie cieszę się, że jest takie święto, jak Europejskie Dni Dziedzictwa, które przypomina, jak wielką wartością jest człowiek i jego dziedzictwo. Serdecznie zapraszam do uczestnictwa w Europejskich Dniach Dziedzictwa organizowanych na terenie województwa śląskiego, a tym samym do poznawania i pielęgnowania naszej niezwykłej i wspaniałej historii.

Wojciech Saługa

Marszałek Województwa Śląskiego

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZIC TWA

NIEPODLEGŁA
DLA WSZYSTKICH

8-9 I 15-16 WRZEŚNIA

Tysiące bezpłatnych wydarzeń
znajdziesz na www.edd.nid.pl

KOORDYNATOR OGÓLNOPLANSZ

PROJEKT REALIZOWANY W RAMACH

PAŃSTWOWYCH

NARODOWY INSTYTUT
KULTURY I DZIEDZIC
TWA

nigodnie

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzic
Twa

ORGANIZOWANY ZE ŚRODKÓW MINISTERIA KULTURY I DZIEDZIC TWA NARODOWOŚĆ W RAMACH PROGRAMU W ZAKRESIE KULTURY NA LATA 2014-2020

8 września

Uroczysta Inauguracja EDD w województwie śląskim

sesja naukowa, wykłady,
zwiedzanie, biesiada, kulinaria,
rzemiosło, inscenizacja

8 września 2018 / sobota

11.00 uroczysta Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa w XVI-wiecznym, drewnianym kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi. Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji popularnonaukowej pt. *Sztuka i historia w służbie niepodległej*. W programie:

- **Niepodległa w zbiorach muzealnych Parafii w Starej Wsi;**
- **Sztuka na usługach Niepodległej na Podbeskidziu;**
- **100 lat odzyskania niepodległości w historii Podbeskidzia.**

W przerwie między wykładami poczęstunek oraz możliwość zwiedzania parafialnych muzeów:

- **Sztuka sakralna i nie tylko... Sacrum Profanum;**
- **Etnograficzna Izba Regionalna Stara Szkoła z pokazem lekcji, jak dawniej uczono kaligrafii i ortografii.**

13.30–21.00 zapraszamy na piknik (boisko sportowe obok kościoła). W programie liczne atrakcje, m.in. pokazy ćwiczeń bojowych Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Wsi, obrzędu starowiejskiego wesela w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca TRADYCYJA, pasieka ze starowiejskimi miodami, a także pokaz sprzętu i warsztatu wiązania sieci (rybactwo). W trakcie imprezy przygrywać będzie orkiestra dęta STAROWSIANKA oraz zespół ULTRASONIC prezentujący muzykę elektroniczną, a organizatorzy zadbają o obficie zaopatrzony bufet.

Dodatkowo w trakcie imprezy zostanie wyświetlony film pt.: **Piękne, polskie, drewniane**, w którym zespół ekspertów, właściciele drewnianych obiektów i pasjonaci tego typu architektury pokazują, jak pielęgnując obiekty drewniane, można ocalić je od zapomnienia. Film stanowi integralną część kampanii społecznej **Krajobraz mojego miasta**, prowadzonej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

ORGANIZATOR:

→ Parafia rzymskokatolicka

pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi

ul. Ks. Wojtyłki 3, 43-330 Wilamowice

☎ 33 8457204 @ bielskozywiec@vp.pl ➤ www.parafiawstarejwsi.pl

15 września

Muzeum Zagłębia w Będzinie zaprasza do Pałacu Mieroszewskich

prelekcja, zwiedzanie,
warsztaty

11.00 prelekcja historyka dotycząca 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości przy wykorzystaniu zdjęć z regionu.

12.00 zwiedzanie z przewodnikiem wystaw w Pałacu Mieroszewskich z wykorzystaniem fragmentów pamiętnika braci Krąkowskich *Wspomnienie o Gzichowie i Zagłębiu Dąbrowskim z okresu 1913–1939* publikowanych w Zeszytach Zagłębiowskich. Konkurs dla uczestników, którzy będą odpowiadać na pytania dotyczące życia w Pałacu w tym okresie oraz identyfikować miejsca na zdjęciach.

13.00 zajęcia plastyczne. Uczestnicy wykonają pracę plastyczną przedstawiającą godło państwowe, flagę Polski lub mapę

Polski po odzyskaniu niepodległości przy użyciu różnych materiałów plastycznych, takich jak kulki styropianowe, gazety, piórka, bibuła, włóczka itp.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Zagłębia w Będzinie

ul. Gzichowska 15, 42–500 Będzin

☎ 32 26777707 wew. 28 @ sekretariat@muzeumzaglebia.pl ▶ www.muzeumzaglebia.pl

9, 16 września

Niepodległa. Od Czytelní Polskiej do Rzeczypospolitej Polskiej zwiedzanie, wykłady

9.00–15.00 zapraszamy do Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej na wystawę pt. ***Niepodległa. Od Czytelní Polskiej do Rzeczypospolitej Polskiej.***

Wystawa wpisuje się w uroczystości rocznicowe związane ze 100-leciem odzyskania niepodległości przez Polskę. Na ekspozycji zostaną zaprezentowane polonika z czasów austriackich, eksponaty związane z burzliwymi dziejami wielkiej wojny oraz czasem przemian politycznych i oczekiwania na plebiscyt w 1920 r.

Na wydarzenie obowiązuje bilet wstępu 1 zł/os.

Dodatkowo organizatorzy zapraszają na cykl bezpłatnych wykładów:

9 września / niedziela

13.00 *Za Obronę Śląska* – prowadzenie Ewa Kubieniec, miejsce: Fałatówka, Bystra, ul. J. Fałata 34.

11.00 *Ewakuacja – artystyczny epizod z wielkiej wojny* – prowadzenie Kinga Kawczak, miejsce: Zamek Książąt Sułkowskich, Bielsko-Biała, ul. Wzgórze 16.

16 września / niedziela

11.00 *Wysoka cena Drogi do zwycięstwa Adama Bunscha* – prowadzenie Teresa Dudek Bujarek, miejsce: Zamek Książąt Sułkowskich ul. Wzgórze 16, Bielsko-Biała

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

ul. Wzgórze 16, 43–300 Bielsko-Biała

☎ 33 8110425 @ promocja@muzeum.bielsko.pl ▶ www.muzeum.bielsko.pl

mb
Muzeum
Historyczne
w Bielsku-Białej

15–16 września

Zwiedzanie zespołu pałacowo-parkowego oraz ogrodu botanicznego w Brynku

zwiedzanie, spacer

10.00 zapraszamy do **zwiedzania zespołu pałacowo-parkowego oraz ogrodu botanicznego w Brynku** będącego pod opieką uczniów Technikum Leśnego.

Pałac w Brynku ma bardzo długą i ciekawą historię. W 1829 r. Rosenthalowie wznieśli pierwszy budynek zaprojektowany w stylu klasycystycznym. Gdy w 1889 r. zmarł ostatni dziedzic Brynka, Hugo von Rosenthal, pałac wykupił hrabia Hugo II z przeznaczeniem na główną siedzibę linii siemionowickiej rodu Donnersmarcków. Obecnie obiekt utrzymany jest w stylu eklektycznym, a ostateczna jego forma powstała w 1908 r.

Podczas zwiedzania uczestnicy Europejskich Dni Dziedzictwa zobaczą efektowne wnętrza pałacowe (m.in. hol główny, jadalnię i salę kominkową), które są zazwyczaj zamknięte dla zwiedzających. Zaprezentowana zostanie sala łowiecka z licznymi eksponatami oraz Izba Pamięci przy Technikum Leśnym. Poza wnętrzami pałacowymi zobaczyć będzie można zespół parkowy z zachowanymi cechami dawnych ogrodów. Niebawą atrakcją będzie możliwość zwiedzania z przewodnikiem – botanikiem – jednego z najstarszych arboretów na Górnym Śląsku przy Technikum Leśnym, gdzie rośnie ponad 276 gatunków krzewów i drzew.

ORGANIZATOR:

→ **Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku**

ul. Park 4, 42–690 Tworóg

☎ 32 2857418 @ sekretariat@tlbrynek.edu.pl

Zbiórka zainteresowanych przed głównym wejściem do pałacu.

9, 15 września

Oprowadzanie kuratorskie oraz warsztaty artystyczne dla dzieci i rodziców w Muzeum Górnosląskim

wykład, zwiedzanie,
warsztaty

9 września 2018 / niedziela

12.30 zapraszamy na **oprowadzanie kuratorskie pt. 100×100. Nasze Stulecie – 10 dekad – 10 historii – 10 obiektów** po niezwyklej wystawie poświęconej stuleciu niepodległości; oprowadzi Państwa Joanna Lusek. Rok 1918 jako wyjątkowy w historii Polski odzyskującej niepodległość, brzemienny w skutki jeśli chodzi o losy Śląska, uczyniliśmy symbolicznym punktem wyjścia dla wystawy *100×100. Nasze stulecie*. Historia stulecia, które upłynęło od tamtej pory, została opisana przez pokazanie 100 starannie, choć subiektywnie wybranych przedmiotów pochodzących

wyłącznie ze zbiorów Muzeum Górnosląskiego.

Każdy z tych eksponatów otrzymał swoją (rekonstruowaną, znaną lub zbadaną przez pracowników muzeum) historię. W ten sposób wielka historia (końca Wielkiej Wojny, międzywojnia, II wojny światowej, okresu po 1945 r. i po 1989 r.) została ukazana przez pryzmat jednostkowych losów, historii obiektów, czasami ich właścicieli, którzy wtedy żyli. *100×100* to także wystawa, która uświadamia, jak wielowątkowa i elektryzująca była historia Górnego Śląska w tym stuleciu.

15 września 2018 / sobota

12.30 zapraszamy na **warsztaty pt. Na baczność ze sztuką**, które poprowadzi Marek Ryś i Zuzanna Orzeł w Centrum Edukacji. Jeśli lubicie warsztaty rodzinne, ta oferta jest właśnie dla was. Na naszych zajęciach dowiecie się, co to właściwie jest sztandar i poznacie zasady oraz sposoby jego tworzenia. Dowiecie się także, po co w ogóle ludzie, którzy razem tworzą jakieś grupy, od zawsze czują potrzebę podkreślania ich odrębności poprzez symbole plastyczne – chorągwie, tarcze rycerskie, znaki na zbrojach czy flagi i sztandary. Uzbrojeni w tę wiedzę wspólnie stworzymy sztandary, na których każdy element będzie coś oznaczał i które powiedzą nam, jacy chcieli być ich mali twórcy.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom

☎ 32 2818294 w.127 @ annarak@muzeum.bytom.pl ▶ www.muzeum.bytom.pl

Muzeum
Górnośląskie

BYTOM-CHORZÓW

8 września

Noc schronów

prelekcja, opowieść, wystawa,
zwiedzanie, warsztaty, spacer

18.00–23.00 Regionalny Instytut Kultury w Katowicach wraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Zabytków Fortyfikacji *Pro Fortalicium* zaprasza na **nocne zwiedzanie schronów**.

W ramach wydarzenia udostępniony zostanie poniemiecki schron przeciwlotniczy w Bytomiu-Miechowicach upamiętniający Tragedię Miechowską 1945 r. z historyczną ekspozycją. W czasie oprowadzania dodatkowych wrażeń dostarczą efekty dźwiękowe imitujące bombardowanie i walki na zewnątrz obiektu. Kolejnym obiektem do zwiedzania będzie schron poświęcony generałowi Sosabowskiemu i 1 Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej – wewnątrz

schronu znajduje się imitacja kabiny samolotu. Uzupełnieniem ekspozycji jest znajdujący się w sąsiedztwie schron Trager, który również będzie można zobaczyć od środka. W *Noc schronów* będzie można również zwiedzić dwa chorzowskie obiekty: schron przy ul. Katowickiej, w nocy iluminowany, oraz polski schron sztabowy, który w 1939 roku był punktem dowodzenia Obszaru Warownego Śląsk z ekspozycją pokazującą pracę sztabu.

Imprezie towarzyszyć będą: wystawa obiektów militarnych na placu przy schronie w Bytomiu-Miechowicach, pokazy filmowe (schron dowodzenia w Chorzowie), warsztaty i opowieści. Szczegóły na stronach internetowych organizatorów.

ORGANIZATORZY:

→ Regionalny Instytut Kultury w Katowicach

ul. Teatralna 4, 40-001 Katowice

☎ 32 2517653 @ sekretariat@rik.katowice.pl ▶ www.scdk.pl

→ Stowarzyszenie na Rzecz Zabytków Fortyfikacji

Pro Fortalicium

ul. Powstańców Śląskich 10, 41-902 Bytom

☎ 663 745 323 ▶ www.profort.org.pl

Śląskie.

Regionalny Instytut
Kultury w Katowicach

Regionalny Instytut Kultury
w Katowicach jest instytucją
kultury Samorządu
Województwa Śląskiego.

8 września

Babskie godki o robocie we werkach

projekcja

18.00 zapraszamy na **projekcję filmu dokumentalnego *Żywobyci przy granicy. Babskie godki o robocie we werkach*** oraz dyskusję na temat etosu pracy na Śląsku Cieszyńskim i roli kobiet w rozwoju regionu. Celem wydarzenia jest pokazanie wkładu pracy kobiet ze Śląska Cieszyńskiego w rozwój przemysłowy tego regionu podczas 100 lat od odzyskania niepodległości.

Na Śląsku Cieszyńskim rewolucja przemysłowa zaczęła się wcześniej, już pod koniec XVIII w. Tradycyjnie w zakładach pracowali mężczyźni, a kobiety z dziećmi w domu i w gospodarstwie. Ale gdy zabrakło mężczyzn do pracy, w zakładach zaczęto zatrudniać też kobiety. Podczas pierwszej wojny światowej tak wielu mężczyzn wzięto do poboru, że zakłady nie poradziłyby sobie bez kobiecej pracy. Stopniowo coraz więcej kobiet podejmowało pracę zawodową, nie tylko w przemyśle lekkim, tradycyjnie kojarzonym z pracą kobiecą, ale także

w zakładach przemysłu ciężkiego. Na przykład w ustrońskiej Kuźni kobiety stanowiły około jednej trzeciej załogi.

O tej kobiecej pracy w przemyśle ciężkim niewiele wiadomo i dlatego chcieliśmy o niej pomówić. Rozmawialiśmy ze starszymi kobietami, które pamiętają pracę za komunistycznych czasów, ale też z młodymi, które teraz zatrudnione są w zakładach z nowymi technologiami.

Z rozmów tych powstał film *Żywobyci przy granicy. Babskie godki o robocie we werkach*, który jest rezultatem międzynarodowego projektu *Życie codzienne w cieniu granicy: postindustrialny pejzaż Śląska Cieszyńskiego*, zrealizowanego w 2014 roku przez Fundację Dobra Wola (Kraków) we współpracy z Petrklíč help o.s. (Czeski Cieszyn).

Miejsce: Świetlica Krytyki Politycznej „Na Granicy” w Cieszynie, ul. Przykopa 20.

ORGANIZATOR:

→ Fundacja Dobra Wola

ul. Ignacego Krasickiego 18, 30-503 Kraków

☎ 697408961 @ dobrawola.fundacja@gmail.com

15–16 września

Wystawa „Andrzej Baturo – 50 lat z fotografią”

wystawa

10.00–14.00 zapraszamy do Galerii Wystaw Czasowych Muzeum Śląska Cieszyńskiego na wystawę pt. **Andrzej Baturo – 50 lat z fotografią.**

Wystawa prezentuje dorobek artystyczny urodzonego w 1940 r. w Wilnie Andrzeja Baturo.

Andrzej Baturo – fotograf, działacz i organizator wielu ważnych imprez o charakterze fotograficznym; organizator FotoArtFestwalu i jego dyrektor generalny, od 2004 r.

założyciel i prezes Fundacji Centrum Fotografii; otrzymał nagrody za fotoreportaże, m.in.: *Jeszcze Polska* (1973), *Święto Prasy* (1974), *Akcja Bimber Pierwszy Dzień* (1975), *Przeprowadzka* (1976), *Ordynacja Kuszków* (1977); jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu i Muzeum Historii Fotografii w Krakowie.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Śląska Cieszyńskiego

ul. Tadeusza Regera 6, 43–400 Cieszyn

☎ 33 8512933 @ promocja@muzeumcieszyn.pl ➤ www.muzeumcieszyn.pl

14, 15, 16 września

Odkrywaj przeszłość z Muzeum Saturn

wykład, wystawa,
publikacja

Muzeum Saturn serdecznie zachęca do udziału w wydarzeniach, których treści przywołują doniosłe momenty niełatwej i burzliwej przeszłości Polski z perspektywy mieszkańców Czeladzi. Ofiarny dorobek procesów dziejowych zakończonych odzyskaniem Niepodległości w 1918 r. pragniemy przypomnieć w zakresie kresowych kontekstów historii naszego miasta oraz obrazu najstarszego czeladzkiego cmentarza jako ogrodu żywych i umarłych.

14 września 2018 / piątek

17.00 Wernisaż wystawy fotograficznej *Lwowskie ogrody pamięci* ilustrującej historię i zabytki jednej z najstarszych europejskich nekropoli – Cmentarza Łyczakowskiego – słowem malowanym przez Andrzeja Kotuleckiego, znawcę oraz popularyzatora kultury wschodniego pogranicza

II Rzeczypospolitej. W programie **koncert muzyki kresowej**.

15 września 2018 / sobota

17.00 *Gdy do walki stanęły Dzieci Orłęta...* Refleksja nad stanem badań naukowych w zakresie czeladzkiego epizodu biografii Jurka Bitschana w 100. rocznicę jego śmierci. W ramach cyklu ***Odkrywaj przeszłość z Muzeum Saturn*** prezentacja wydawnictwa kartograficznego pt. *W pantheonie chwały. Szlak walk o polskość czeladzan grobamiznaczony. Cmentarz parafii pw. św. Stanisława BM przy ul. Nowopogońskiej*.

16 września 2018 / niedziela

godz. 13.00–17.00 Zwiedzanie wystawy pt. *Lwowskie ogrody pamięci*.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Saturn w Czeladzi

ul. Dehnelów 10, 41–250 Czeladź t 32 2654298

@ historia.muzeumsaturn@op.pl ▶ www.muzeum-saturn.czeladz.pl

8–9, 15–16 września

Zwiedzanie zabytkowego Osiedla Patronackiego kopalni Dębieńsko

zwiedzanie, warsztaty

11.00–17.00 zwiedzanie osiedla familoków, w tym Izby Tradycji znajdującej się przy Centrum Informacji Turystycznej przy ul. Mickiewicza 10, której wnętrza stanowią idealne odwzorowanie śląskiego mieszkania robotniczego.

W programie m.in. **warsztaty kreatywne** *Niezwykła Galeria Kobiet*. W tym roku obchodzimy Stulecie Praw Kobiet, dlatego warto przywołać kobiece historie – często zapomniane, bądź co gorsza zupełnie nieznane. Podczas zajęć będzie można w różnych technikach malarskich sporządzić portrety kobiet związanych z Czerwionką-Leszczynami. Podczas Europejskich Dni Dziedzictwa nie zapomnimy także o najmłodszych. Będą na nich czekać stoiska kreatywne, przy których wspaniale spędzą czas.

Zabytkowe Osiedle Patronackie kopalni Dębieńsko – familoki to architektoniczna perełka Czerwionki-Leszczyny. Wyrafinowanie architektury i rozmach rozwiązań urbanistycznych sprawiają, że zalicza się je do najbardziej wartościowych realizacji budownictwa patronackiego. To także największy zachowany obszar familoków na Śląsku, wpisany do rejestru zabytków. Tegoroczne Europejskie Dni Dziedzictwa, odbywające się pod hasłem „Niepodległa dla wszystkich”, położą nacisk na wyjątkowe historie związane z czerwieńskim osiedlem.

Imprezie towarzyszy **Festiwal Organizacji Pozarządowych** zaplanowany na 15 września oraz **Rodziny Piekni Ekologicznej** 16 września.

ORGANIZATOR:

→ **Urząd Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny**

ul. Parkowa 9, 44-230 Czerwionka-Leszczyny

☎ 32 4295911

@ rzecznik.prasowy@czerwionka-leszczyny.com.pl

➤ www.czerwionka-leszczyny.pl www.familoki.com.pl

CZERWIONKA-LESZCZYNY
ZŁOŻA SUKCESU

FAMILOKI
ZABYTKOWE OSIEDLE
CZERWIONKA-LESZCZYN

9 września

Spotkanie z historią

wykład

16.00 zapraszamy na wykład Mariusza Grzyba, pracownika Działu Historii Muzeum Częstochowskiego, pt. ***Konfederaci barscy.***

29 lutego 1768 r. w miasteczku Bar na Podolu zawiązana została – pod hasłem obro-ny wiary i wolności – konfederacja barska. Szybko objęła inne tereny kraju. Powodem wystąpienia szlachty było uchwalenie przez sejm 1767–1768 praw dla dysydentów i towarzyszące temu gwałty dokonywane na przedstawicielach opozycji. Cele swe konfederacja chciała osiągnąć przez wprowadzenie na tron polski przedstawicieli Wettinów i wyzwolenie się spod kurateli rosyjskiej. Przez wielu walki konfederatów

uznawane są za pierwsze wielkie polskie powstanie narodowe. W istocie celem Konfederacji w Rzeczypospolitej było przywrócenie zaburzonego porządku. Oddziały konfederackie dowodzone były m.in. przez K. Pułaskiego i J. Sawę-Calińskiego. Jako ostatnie broniły się Tyniec, Lanckoro-
na, Wawel i Jasna Góra (do 18.08.1772 r.) czy Zagórz (do 29.09.1772 r.).

Cykl wykładów i spotkań związanych z rocznicą odzyskania niepodległości, pt. *Spotkania z historią* w Muzeum Częstochowskim, prowadzony jest przez pracowników Działu Historii, profesorów Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza oraz zaproszonych gości.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Częstochowskie

Al. Najświętszej Marii Panny 47, 42-217 Częstochowa

☎ 34 3605631 @ muzeum@muzeumczestochowa.pl

» www.muzeumczestochowa.pl

11, 14 września

Spacer edukacyjny *Nasze Stradomskie koszary pamiętają* oraz warsztaty

wykład, spacer, prezentacja

11 września / wtorek

9.00–13.00 zapraszamy na spacer edukacyjny pt. *Nasze stradomskie koszary pamiętają*, w trakcie którego uczestnicy poznają charakterystyczne elementy krajo-brazu kulturowego dzielnicy Stradom w Częstochowie.

Obszar ten jest silnie związany z historią wojskowości Polski poprzez rozległe koszary *Zacisze* wybudowane przez Władysława Bogusławskiego w latach 1906–1908 oraz schron obronny wkomponowany w sieć umocnień ziemnych na potrzeby obrony pozycji Częstochowa we wrześniu 1939 r.

Zbiórka: godz. 9.00, przystanek autobusowy przy Dworcu – Stradom, ul. K. Pułaskiego 100/120. Prowadzący: Elżbieta Gumuła

14 września / piątek

9.00–12.00 zapraszamy na warsztaty historyczno-teatralno-ilustratorskie pt. *Niepodległość dla wszystkich*, które poprowadzi Marzena Łopacińska. Celem warsztatów będzie wzbudzenie świadomości historycznej, upamiętnienie 100. rocznicy powstania II RP, zilustrowanie fragmentów przedstawienia pt. *Niepodległa 2018* oraz udział w teście z historii (Rok 1918). W trakcie spotkanie będzie można również obejrzeć prezentację nt. *Garnizon Częstochowa nasze West Point*.

Miejsce: Szkoła Podstawowa nr 33 im. Marii Kownackiej przy ul. S. Goszczyńskiego 9/11 w Częstochowie.

ORGANIZATOR:

→ Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski im.

Władysława Biegańskiego w Częstochowie

Pałac Ślubów 19/21, 42–200 Częstochowa

@ omczestochowa.pttk@o2.pl

DĄBROWA GÓRNICZA

15–16 września

Muzeum Miejskie Sztygarka otwarte dla zwiedzających

gra, spacer, wystawa,
zwiedzanie

15 września / sobota

8.45–15.00 Muzeum otwarte dla zwiedzających, możliwość zwiedzania wystawy historycznej *Adam Piwowar – rewolucjonista – odkrywca – wolnomularz*. Dodatkowo uczestnicy mogą wziąć udział w Turnieju Gier Historycznych.

16 września / niedziela

12.00–18.00 Muzeum otwarte dla zwiedzających, możliwość zwiedzania wystawy historycznej *Adam Piwowar – rewolucjonista – odkrywca – wolnomularz*.

12.00–15.00 wycieczka terenowa po śródmieściu Dąbrowy Górniczej do miejsc związanych z odzyskaniem niepodległości: Dąb Wolności, Resursa, Bazylika pw. Najświętszej Marii Panny Anielskiej, Pomnik Kościuszki.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie Sztygarka

ul. Legionów Polskich 69, 41–300 Dąbrowa Górnicza

☎ 32 7264185 @ sekretariat@muzeum-dabrowa.pl

➤ www.muzeum-dabrowa.pl

 Muzeum Sztygarka
wachlarz możliwości

15 września

Spotkanie wokół Osiedla Tysiąclecie oraz architektury powojennego modernizmu

wykład, spacer, wystawa

11.00 zapraszamy na wykład, zwiedzanie i poznawanie ciekawego historycznie i krajobrazowo miejsca w Katowicach, tj. Osiedla Tysiąclecie.

Program imprezy rozpocznie wykład w Filii MBP nr 25 przy ul. B. Chrobrego 2. Prelekcję nt. architektury powojennego modernizmu w Katowicach oraz historii powstania dzielnicy Tysiąclecie, a po niej spacer alejkami tzw. Górnego Osiedla poprowadzi dr inż. arch. Ryszard Nakonieczny (historyk arch. z PŚ).

Spotkanie zakończy wernisaż wystawy fotograficznej złożonej z historycznych i współczesnych zdjęć Tysiąclecia, który odbędzie się na terenie Dyrekcji SM Piast przy ul. Zawiszy Czarnego 8. Wernisażowi będzie towarzyszyła akcja artystyczna Biblioteki Śląskiej, realizowana przez Irenę

Izabellę Imańską z Domu Oświatowego przy dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dodatkowo zachęcamy do udziału w wakacyjnym konkursie fotograficznym pt. *Znajdź mnie 4*, który trwa od 8 czerwca do 31 sierpnia, a rozdanie nagród odbędzie się podczas EDD. Jest to swoisty test na pamięć, spostrzegawczość i wytrwałość w tropieniu śladów ostatnich 100 lat historii Katowic. Proponujemy zabawę w lokalizowanie zamieszczonych w kolorowym indeksie miejsc na terenie miasta, w oparciu o detale architektoniczne budowli. Projekt dofinansowany przez Miasto Katowice. Sponsorami są EPK Katowice S.A. i Księgarnia TAK Czytam.

[Szczegóły na \[korczak.katowice.pl\]\(http://korczak.katowice.pl\)](http://szczegoly.na.korczak.katowice.pl)

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży KORCZAK

al. Bolesława Krzywoustego 7/63, 40–870 Katowice

☎ 609875972 @ korczakkatowice@gmail.com

➔ www.korczak.katowice.pl

14 września

Warsztaty dla najmłodszych poświęcone walczącym o Niepodległość

wykład, warsztaty

14 września 2018 / piątek

10.00 zapraszamy do Miejskiego Domu Kultury Koszutka na **warsztaty pt. Niepodległa dla wszystkich**. Ich celem będzie przybliżenie najmłodszym obywatelom historii odzyskania przez Polskę Niepodległości, w roku, w którym przypada świętowanie jej stulecia.

W ramach warsztatów odbędą się zajęcia poświęcone wielkim Polakom – w tym Ślązakom – walczącym o odzyskanie Niepodległości, a także ich wyposażeniu oraz uzbrojeniu. Dzieci podczas zajęć będą wykazywały swą kreatywność m.in. poprzez zadania plastyczne.

ORGANIZATOR:

→ **Miejski Dom Kultury Koszutka w Katowicach**
 ul. Grażyńskiego 47, 40-126 Katowice
 ☎ 32 2589200 @ domkultury@mdkkoszutka.pl
 ➔ www.mdkkoszutka.pl

8, 9 września

Historia kołem się toczy. Tropem muzealnych opowieści

oprowadzanie, wystawa,
wykład, warsztaty

W stulecie odzyskania polskiej niepodległości proponujemy spotkania z bezpośrednimi świadkami tamtych lat. To przedmioty – wtedy nowe, używane i użyteczne, dziś jako muzealne eksponaty pełniące rolę pamiątek przeszłości. To także dzieła sztuki wyrażające ówczesne mody i prądy artystyczne. W trakcie Europejskich Dni Dziedzictwa oddamy im głos.

8 września / sobota

11.00 oprowadzanie tematyczne po Galerii sztuki polskiej 1800–1945 pt. *Szlakiem dwudziestolecia*.

Lata po pierwszej wojnie to czas artystycznego fermentu. Pewne nurty zanikają, powstają nowe, dorastają kolejne pokolenia twórców. Zapraszamy do wspólnego przyjrzenia się dziełom powstałym w latach 1918–1939.

11.30 warsztaty rodzinne dla dzieci w wieku 7–10 lat z opiekunami w Laboratorium przestrzeni teatralnych pt. ***W co ubrać Wolność?***

Edycja specjalna zajęć dla dzieci będzie się toczyła wśród makiet i kostiumów na wystawie przygotowanej przez Centrum Scenografii Polskiej.

12.00; 13.00; 14.00; 15.00; 18.00; 19.00

Historia pewnego budynku. W losach przedwojennego gmachu Muzeum Śląskiego skupia się historia czasów, w których powstał.

O gwałtownie przerwanej historii będzie można posłuchać na wystawie *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów* w części obrazującej dwudziestolecie międzywojenne (czas trwania ok. 15 min.).

15.00 warsztaty rodzinne dla dzieci w wieku 4–6 lat z opiekunami w Galerii sztuki polskiej 1800–1945 pt. *Pejzaż polski*.

Lasy, góry, łąki – natura o każdej porze roku ma swój urok, a pokazana w obrazach czaruje widzów swoim pięknem. Po wizycie w galerii będzie okazja, by stworzyć własny pejzaż.

16.00 Niezwykłe historie zwykłych przedmiotów. Pracownicy Działu Historii opowiedzą o wybranych eksponatach związanych z I wojną światową oraz wydarzenia roku 1918 na Górnym Śląsku i w Polsce. Świadkowie historii przemówią.

Dodatkowo **8 i 9 września o godz. 11.00 i 16.00** wszystkich, którzy lubią spacerować z przewodnikiem i chcą zobaczyć obiekty

pokopalniane z bliska oraz odwiedzić budynki administracyjny, zapraszamy na *Byzuch u Ferdynanda*. W trakcie oprowadzania można dowiedzieć się co nieco o kopalni Katowice (d. Ferdynand), a także poznać historię Muzeum Śląskiego.

Liczba miejsc na warsztaty oraz oprowadzanie ograniczona, możliwość rezerwacji biletów w kasie lub przez system rezerwacji na <http://bilety.muzeumslaskie.pl>, zbiórka w holu kasowym.

Na wszystkie wydarzenia obowiązuje bilet wstępu 1 zł/os.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Śląskie w Katowicach

ul. T. Dobrowolskiego 1, 40–205 Katowice

☎ 32 7799316, 7790300 @ b.grochowska@muzeumslaskie.pl ▶ www.muzeumslaskie.pl

15 września

Uwaga niebezpieczeństwo! Czyli hutnicze BHP przez dziesięciolecia

spacer, wykład

10.00–14.00 Stowarzyszenie na rzecz Powstania Muzeum Hutnictwa Cynku zaprasza na **prelekcję dotyczącą hutniczego BHP**.

O tym mało nagłaśnianym aspekcie zawodu na terenie wielowydziałowej Huty Szopienice opowiedzą nam jej byli pracownicy. Przypomną wypadki, z którymi stykali się bezpośrednio oraz tragedie, o których było głośno wiele lat wcześniej, a których

historię powtarzano jako przestrogę dla potomnych. Będzie na smutno i na wesoło. Spotkanie odbędzie się w najbardziej okazałym gmachu pozostałym po szopienickiej hucie przy ul. Woźniaka, tzw. Budynku z zegarem.

Zbiórka na parkingu przy ul. Lwowskiej 21 w Katowicach, przejście do Budynku z zegarem o godz. 10.00.

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie na rzecz Powstania Muzeum Hutnictwa Cynku

ul. 11 Listopada 30, 40–387 Katowice

☎ 501802866 ▶ www.muzeumcynku.republika.pl

8 września

Im również marzyła się niepodległa – *Dziwięciu z Wujka*

spotkanie, wykład, wystawa,
zwiedzanie

9.00–15.00 zapraszamy do Muzeum Izby Pamięci Kopalni Wujek na **dzień pod hasłem Im również marzyła się niepodległa – Dziwięciu z Wujka**, w ramach którego uczestnicy będą mogli spotkać się ze świadkami historii – górnikami, którzy przeżyli strajk i pacyfikację kopalni Wujek. Opowiedzą o *Dziwięciu z Wujka*, górnikach, którzy oddali swoje życie za ideały wolność i solidarność.

Podczas zwiedzania uczestnicy będą mogli obejrzeć **film o każdym z dziwięciu zastrzelonych górników**. Reżyserem filmów jest Wojciech Królikowski, **godziny emisji: 10.30, 12.00, 13.30**.

Na uczestników czeka również **wystawa Kopalnia strajkuje...**, której tematem przewodnim jest historia wprowadzenia stanu wojennego, strajku i pacyfikacji kopalni Wujek oraz prezentacja sylwetek dziwięciu zamordowanych przez ZOMO Górników z Wujka.

ORGANIZATOR:

→ Śląskie Centrum Wolności i Solidarności
ul. Wincentego Pola 38, 40–596 Katowice
t 32 6012108 @ biuro@scswis.pl

W
Śląskie Centrum
Wolności i Solidarności

14–15 września

Preludium do Niepodległości. Wielka historia na scenie Filharmonii Śląskiej

wystawa, spacer, zwiedzanie

14 września / piątek

18.00 zapraszamy na otwarcie **wystawy** pt. Preludium do Niepodległości. Wielka historia na scenie Filharmonii Śląskiej.

15 września / sobota

10.00 i 12.00 zapraszamy na **oprowadzenie kuratorskie, zwiedzanie wewnątrz Filharmonii i spacer historyczny**.

Przywróćmy pamięci fakt, że stare centrum miasta, w tym w głównej mierze sektor położony w okolicy Placu Wolności, było miejscem intensywnego życia społecznego i kulturalnego, a jego oblicze ewoluowało poprzez dekady w wyniku procesów historycznych i cywilizacyjnych, zmieniając etapami jego funkcje i charakter.

Gdyby mury Filharmonii umiały przemówić, opowiedziałyby fascynującą historię miejsca, na którego scenie rozgrywały się wydarzenia nie pozostające bez wpływu na nastroje i sprawy niepodległościowe. Najstarsza w mieście sala koncertowa gościła bowiem wybitne postaci sceny muzycznej, życia społecznego i politycznego, których obecność i aktywność przyczyniła się do powrotu Śląska do Macierzy.

Zapraszamy do wspólnego odkrywania sekretów naszego obiektu oraz opowieści o miłości do muzyki i Polski, zaklętej w murach Filharmonii i sąsiadujących ulic i kamienic.

Szczegóły wydarzeń dostępne na stronie internetowej organizatora.

ORGANIZATOR:

→ **Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego**

ul. Sokolska 2, 40-084 Katowice

☎ 32 351 17 19 ➤ www.filharmonia-slaska.eu

 Śląskie.
INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

FILHARMONIA ŚLĄSKA
IM. HENRYKA MIKOŁAJA
GÓRECKIEGO
dyrektor – prof. Witold Jacek Waszycki

8–9, 15–16 września

Bogaty program edukacyjno-artystyczny Zespołu „Śląsk”

wystawy, warsztaty,
zwiedzanie, projekcje

12.00–18.00 w trakcie dwóch wrześniowych weekendów zapraszamy do Koszęcina na bogaty program edukacyjno-artystyczny, realizowany w ramach obchodów Jubileuszu 65-lecia Zespołu „Śląsk” oraz 100-lecia odzyskania Niepodległości.

Oferta skierowana zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych oraz seniorów. W oparciu o znakomitą kadrę pedagogów i instruktorów artystycznych, Zespół „Śląsk” przygotował warsztaty taneczno-ruchowe, ruchu scenicznego oraz wokalne – dostosowane do odbiorcy w każdym wieku.

W programie:

- **warsztaty** w godz. 12.00–13.00, 14.00–15.00 oraz 16.00–17.00;

- **zwiedzanie wystawy** pt. *Z dziejów Zespołu „Śląsk”*, przygotowanej w ramach 65-lecia Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny, oraz ekspozycji kostiumów scenicznych i strojów ludowych z możliwością ich przymierzenia;
- **zwiedzanie** Kaplicy Pałacowej z możliwością wejścia na wieżę i taras widokowy z piękną panoramą Koszęcina;
- **projekcja archiwalnych filmów** z zarejestrowanymi koncertami Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”.

Imprezy towarzyszące:

8–9 września 2018 r. III Międzynarodowy
Festiwal Folklorystyczny „Silesia”.

ORGANIZATOR:

- **Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny**
ul. Zamkowa 3, 42–286 Koszęcin
t 34 3106403 @ centrum.edukacji@zespolslask.pl
» www.zespolslask.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

15–16 września

Zwiedzanie dawnego pałacu hrabiów Henckel von Donnersmarck

zwiedzanie

11.00–18.00 zwiedzanie z przewodnikiem dawnego pałacu hrabiów Henckel von Donnersmarck w Nakle Śląskim.

Unikatowy pałac w Nakle Śląskim, dawna posiadłość rodu Henckel von Donnersmarck, został wzniesiony w 1858 r. przez hrabiego Hugona I jako letnia rezydencja w niewielkim parku w stylu angielskim. Przebudowany w 1891 r., posiada cechy architektury neogotyckiej. Od strony wschodniej zdobi go charakterystyczna wieża. W latach 2010–2012 wnętrza zostały poddane gruntownej renowacji i częściowej przebudowie, ale zachowało się

sporo oryginalnych elementów wyposażenia. Należy do nich piękna, drewniana klatka schodowa, witraże, ozdobny kominek w sieni, kolebkowe sklepienie w kaplicy, plafon, fasety, rozeta na suficie, częściowo okna i drzwi wraz z okiennicami, fragmenty posadzki, a przede wszystkim największa atrakcja pałacu – ogromny, oryginalny sejf Donnersmarcków.

Oprowadzanie odbędzie się w grupach (do 50 osób) w **dwóch turach, o godz. 13.00 i 16.00.**

W programie m.in. tajemnice skarbcza hrabiów.

ORGANIZATOR:

→ Centrum Kultury Śląskiej

ul. Parkowa 1, 42–620 Nakło Śląskie

☎ 32 4416028 @ biuro.cekus@gmail.com 🌐 www.cekus.pl

9 września

Powstańczy Piknik Drezynowy

wykład, wycieczka

11.00–13.00 Towarzystwo Entuzjastów Kolei (TEK) zaprasza **na przejażdżki drezynami po malowniczej linii kolejowej Olza – Pszów.**

Będzie to zarazem okazja do przypomnienia historii pociągów pancernych, które poruszały się tą linią, biorąc udział w bitwie olzańskiej w 1921 r. w trakcie III powstania śląskiego.

Miejscem startu wydarzenia jest przejście przez tory na drodze rowerowej łączącej ulicę Kamieńską z Wiejską i Dworcową w Bluszczowie, w miejscu historycznej lokalizacji przystanku kolejowego Bluszczów.

ORGANIZATOR:

→ Towarzystwo Entuzjastów Kolei

ul. Młodzieżowa 300 K, 44-373 Wodzisław Śląski

☎ 885666643 @ tek@wb.pl ➡ www.tek.wb.pl

TEK TOWARZYSTWO
ENTUZJASTÓW
KOLEI

8 września

Widokowy rajd Dróżkami św. Idziego

kulinaria, zwiedzanie,
wycieczka

W ramach tegorocznych EDD zapraszamy do pełnej niespodzianek jurajskiej gminy Olsztyn: krainy białych skał i zielonych wzgórz, wyjątkowych zabytków, tajemniczych jaskiń, widokowych drózek...

9.00 start widokowego rajdu Dróżkami św. Idziego. Wycieczkę rozpoczniemy od złożenia kwiatów na Cmentarzu Wojennym – Miejsu Straceń w Olsztynie, gdzie w 18 zbiorowych mogiłach spoczywa 1968 ofiar hitlerowskiego terroru. W programie także: zwiedzanie góry Biakło, rezerwatu

Sokole Góry, miejsc związanych ze św. Idzim oraz zabytkowego, drewnianego kościoła z 1789 r., jednego z najciekawszych obiektów Szlaku Architektury Drewnianej.

Na zakończenie ośmiokilometrowego spaceru uczestnicy będą częstowani pieczonkami – tradycyjnym specjałem naszego regionu.

Zbiórka o godz. 9.00 przy Pomniku,
koniec na ul. Mstowskiej w Olsztynie.

ORGANIZATORZY:

→ Gminny Ośrodek Kultury w Olsztynie

pl. Mar. J. Piłsudskiego 15, 42-256 Olsztyn

☎ 34 3285313 @ gok@olsztyn-jurajski.pl

➤ www.olsztyn-jurajski.pl

→ Zespół Szkół w Zrębicach

ul. Główna 143, 42-256 Olsztyn, Zrębice Pierwsze

☎ 34 3286233

PODZAMCZE - OGRODZIEŃC

8 września

Gród na Górze Birów otwarty dla turystów

zwiedzanie, wystawy

10.00–18.00 zwiedzanie grodu na Górze Birów w Podzamczu.

Zrekonstruowany Gród Królewski to prawdziwa gratka dla miłośników historii i poszukiwaczy śladów przeszłości. W masywie ostańca, na którym usytuowano drewniane grodzisko, znajdują się liczne jaskinie, dawniej zamieszkiwane przez naszych prz przodków. Badania archeologiczne potwierdziły fakt bytności ludzi w tym miejscu już 30 tys. lat temu,

a ostatni okres osadnictwa na tym terenie przypada na czasy wczesnośredniowieczne i średniowieczne. Powstała tu wtedy osada słowiańska wraz z położonym u podnóża góry cmentarzyskiem kurhanowym. Obecnie w zrekonstruowanym, stylizowanym na średniowieczną osadę grodzie turyści mogą zobaczyć **wystawy tematyczne** zgromadzone w chacie właściciela osady i wieży wojowników.

ORGANIZATOR:

→ ZAMEK Sp. z o.o

ul. Kościuszki 66, 42-440 Ogrodzieniec

☎ 32 6732220 @ biuro@zamek-ogrodzieniec.pl ▶ www.zamek-ogrodzieniec.pl

8 września

Zwiedzanie Skansenu „Zagroda Wsi Pszczyńskiej”

oprowadzanie, wystawa,
rzemiosło, warsztaty

9.00–18.00 zapraszamy na **zwiedzanie Skansenu „Zagroda Wsi Pszczyńskiej”**.

W ramach wydarzenia będzie można zobaczyć wystawę fotografii Doroty Braunsch pt. *Ceglane domy na ziemi pszczyńskiej*. Dodatkowo na uczestników czekają liczne atrakcje, w programie:

13.00–16.00 pokazy kowalstwa tradycyjnego w zabytkowej kuźni z Goczałkowic;

13.00, 14.00 i 15.00 zwiedzanie Skansenu z przewodnikiem oraz pokaz działania repliki młyna wodnego;

13.00–16.00 na terenie obiektu odbędą się warsztaty pszczelarskie, w trakcie których będzie można zakupić produkty pszczelarskie;

13.00–17.00 wystawa rękodzieła artystycznego.

ORGANIZATORZY:

→ **Agencja Rozwoju i Promocji Ziemi Pszczyńskiej Sp. z o.o.**

ul. 3 Maja 9, 43-200 Pszczyzna

☎ 32 2103565 @ sekretariat@muzeum.bedzin.pl

→ **Skansen – Zagroda Wsi Pszczyńskiej.**

ul. Parkowa 20a, 43-200 Pszczyzna

☎ 32 2105777, 604 508 718 @ skansen.pszczyna@gmail.com ▶ www.skansen.pszczyna.pl

8–9, 15–16 września

Orzeł Czarny. Orzeł Biały. Ziemia Pszczyńska 1914–1922. W stulecie odzyskania przez Polskę Niepodległości

zwiedzanie, wystawa,
spacer

Muzeum Zamkowe w Pszczynie przygotowało wystawę czasową poświęconą dziejom ziemi pszczyńskiej w okresie od 1914 do 1922 r. Prezentowana jest w budynkach dawnych Stajni Książęcych w Pszczynie – Wozowni i Młynie. Lata 1914–1922 to dla Górnoślązaków czas śmierci, przemocy i biedy, ale również nadziei, ambitnych planów i marzeń o lepszej przyszłości.

Chcesz się dowiedzieć, jak doszło do tego, że w ciągu ośmiu lat ziemia pszczyńska stanowiąca wschodni fragment potężnego cesarstwa niemieckiego stała się częścią odrodzonej po 123 latach Polski? Dlaczego przystąpienie Niemiec do I wojny światowej

zainicjowało ten proces? Jaką rolę odegrali w tym książęta pszczyńscy, a jaką zwykli mieszkańcy? Muzeum Zamkowe w Pszczynie zaprasza do odbycia niezwykłej podróży sto lat wstecz.

8 i 15 września / sobota

10.00–15.00 zwiedzanie wystawy *Orzeł Czarny. Orzeł Biały. Ziemia Pszczyńska 1914–1922. W stulecie odzyskania przez Polskę Niepodległości.*

10.00 spacer edukacyjny: Stajnie Książęce w Pszczynie oraz Muzeum Militarnych

Dziejów Śląska w Pszczynie. W czasie trwania spaceru dorosłych zapraszamy dzieci na zajęcia edukacyjne.

9 i 16 września / niedziela

10.00–16.00 zwiedzanie wystawy *Orzeł Czarny. Orzeł Biały. Ziemia Pszczyńska 1914–1922. W stulecie odzyskania przez Polskę Niepodległości.*

10.00 spacer edukacyjny: Stajnie Książęce w Pszczynie oraz Muzeum Militarnych Dziejów Śląska w Pszczynie. W czasie trwania spaceru dorosłych, dzieci zapraszamy na zajęcia edukacyjne.

Dodatkowo **15 i 16 września w godz. 10.00–16.00 odbędzie się pokaz kopii austro-węgierskiego samolotu Hansa – Brandenburg C.I**, w polskiej barwie, o rozpiętości skrzydeł 11 metrów. Na takim samolocie odbył się pierwszy bojowy lot polskiego lotnictwa.

Organizatorzy przewidzieli również możliwość oprowadzania po wystawie w języku migowym.

Cena biletu wstępu – 1 zł.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Zamkowe w Pszczynie

ul. Brama Wybrańców 1, 43-200 Pszczyna

t 32 2119056 @ edukacja@zamek-pszczyna.pl ▶ www.zamek-pszczyna.pl

14 września

Racibórz w dobie odzyskania niepodległości

wykład

18.00 W 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, raciborska biblioteka zaprasza do Filii nr 2 (ul. Bielska 12) **na wykład pn. Racibórz w dobie odzyskania niepodległości.**

Jaka była droga Raciborza do niepodległości? Jakie wydarzenia na ziemi raciborskiej poprzedziły odzyskanie niepodległości? I jak Racibórz świętował w 1918 r.?

Wykład wygłosi Grzegorz Wawoczny – absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Kolegium Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Katowicach; od 1992 r. współpracownik Nowin Raciborskich, w latach 1998–2008 redaktor naczelny Nowin Raciborskich; autor książek: *Tajemnice ziemi raciborskiej*, *Sekrety Cystersów. Opactwo w Rudach czy Zabytki powiatu raciborskiego*.

ORGANIZATOR:

→ Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Ryszarda Kíncla w Raciborzu
ul. Jana Kasprowicza 12, 47-400 Racibórz
t 32 4153724 @ biblrac@poczta.onet.pl > www.biblrac.pl

15 września

Zwiedzanie Rudy Śląskiej z Miejskim Konserwatorem Zabytków

wykład, zwiedzanie,
spacer

11.00–13.00 zapraszamy na zwiedzanie kościoła pw. św. Michała Archaniola w Rudzie Śląskiej – Orzegowie.

W ostatnich latach świątynia przeszła szereg prac remontowych i renowacyjnych, których efekty będzie można zobaczyć z bliska. Historię kościoła i elementów jego wyposażenia przedstawi Marta Lip-Kornatka z Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków. O remoncie wież i dachu oraz związanych z tymi pracami problemach konserwatorskich opowie dr inż. arch. Łukasz Urbańczyk – Miejski Konserwator Zabytków. Ikonografię malowideł we wnętrzu świątyni objaśni ich twórca – pan Kazimierz Kaliski.

Miejsce zbiórki: przed wejściem do świątyni od strony ul. Hłonda.

14.00–16.00 oprowadzanie po niedostępnym na co dzień **Szybie Mikołaj** w dzielnicy Ruda. Większość zabudowań wchodzących w skład kompleksu szybu Mikołaj powstało ok. 1912 r. na terenie należącej do rodziny Ballestremów kopalni Wolfgang. Dzisiejszy zespół tworzą: budynek nadszymbia, budynek maszyny z halą przetwornic i warsztatem oraz stalowa wieża wyciągowa. Obok znajduje się hala maszyn elektrociepłowni Mikołaj. Oprócz obiektów budowlanych zachowały się także urządzenia górnicze. O obiektach i urządzeniach opowiedzą pracownicy Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków wraz z przewodnikiem panem Stanisławem Stryjem.

Miejsce zbiórki: przed bramą od strony ul. Szyb Walenty.

ORGANIZATORZY:

→ Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archaniola w Rudzie Śląskiej – Orzegowie

ul. Królowej Jadwigi 8, 41-704 Ruda Śląska

☎ 32 2481388 @ parafia@orzegow.net

→ Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków UM Ruda Śląska

pl. Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska

☎ 32 24449097 @ zabytki@ruda-sl.pl

9, 14 września

Spacer historyczny po Rudzie Śląskiej

zwiedzanie, wykład,
spacer

9 września / niedziela

16.00 zwiedzanie średniowiecznego gródka nad Kochłówką w Rudzie Śląskiej – Kochłowicach.

Spacer historyczny z przewodnikiem po najstarszych zabytkach miasta, w trakcie którego uczestnicy poznają wstępne wyniki badań archeologicznych prowadzonych w latach 2013-2015 przez Dariusza Gońskiego z inicjatywy Stowarzyszenia Genius Loci – Duch Miejsca. Mimo nowych ustaleń warownia nadal kryje wiele tajemnic.

14 września / piątek

17.00 spotkanie pt. *Borowa Wieś przed 100 laty.*

Spotkanie przed Szkołą Podstawową nr 6 w Mikołowie Borowej Wsi, będzie poświęcone przeszłości miejscowości w czasie odzyskiwania przez Polskę niepodległości. Organizatorzy postarają się przedstawić krajobraz osady około 1918 r., korzystając z archiwalnych map i pocztówek.

ORGANIZATORZY:

→ Stowarzyszenie Genius Loci w Rudzie Śląskiej
ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 5, 41-707 Ruda Śląska
t 663241522 @ genius.loci@op.pl ▶ www.geniusloci.com.pl

15 września

Cena Niepodległości – spacer historyczny po Nowym Bytomiu i Czarnym Lesie

zwiedzanie, spacer

9.00–13.00 Muzeum Miejskie w Rudzie Śląskiej zaprasza na **spacer historyczny po Nowym Bytomiu i Czarnym Lesie śladami powstańców śląskich pt. Cena Niepodległości**. Na trasie zwiedzania m.in. zabytkowa drukarnia, schron bojowy oraz mogiły powstańcze.

Listopad 1918 r., który Polsce przyniósł niepodległość, dla Górnego Śląska oznaczał dopiero początek wielkich zmian. Rywalizacja polsko-niemiecka o władanie bogatym regionem postawiła jego mieszkańców

przed koniecznością wyboru. Kampania plebiscytowa i trzy powstania śląskie przyniosły wiele ofiar, ale w ostateczności dzięki nim Polska po blisko siedmiu wiekach wróciła na wschodni fragment Śląska. Zjednoczenie z macierzą trwało zaledwie 19 lat. We wrześniu 1939 dawni powstańcy znów chwycili za broń, by odeprzeć od wywalczonej Polski agresję hitlerowską. Po raz kolejny byli gotowi zapłacić najwyższą cenę za Niepodległość. Zapraszamy na historyczny spacer ich śladami.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej
ul. Wolności 26, 41-700 Ruda Śląska
t 32 2484457 @ info@muzeum.rsl.pl ▶ www.muzeum.rsl.pl

15 września

Spacer śladami rybnickich patriotów oraz inne atrakcje czekają w Rybniku

wykład, zwiedzanie,
spacer, projekcja

11.00–15.00 zapraszamy do **zwiedzania rybnickich zabytków**, w tym obiektów na co dzień niedostępnych dla zwiedzających. Wśród udostępnionych miejsc będą magazyny Działu Historii Rzemiosła znajdujące się w Domu Rzemiosła, obiekty sakralne, militarne i zabytki techniki.

Bogata historia Rybnika to także ludzie ją tworzący, w związku z czym zapraszamy na

spacer śladami rybnickich patriotów zasłużonych w walce o wolność i niepodległość Polski.

Dodatkowo w ramach EDD zaprezentowany zostanie film *Jerzy Malcher – między Londynem a Rybnikiem*.

Szczegółowe informacje odnośnie imprezy na stronie: www.muzeum.rybnik.pl

ORGANIZATORZY:

→ **Spółeczna Rada ds. Dziedzictwa Kulturowego Miasta Rybnika**

ul. Bolesława Chrobrego 2, 44-200 Rybnik

@ srd.rybnik@gmail.com

→ **Muzeum w Rybniku**

Rynek 18, 44-200 Rybnik

☎ 32 4327460 @ muzeum@muzeum.rybnik.pl ➤ www.muzeum.rybnik.pl

15 września

Piknik w pałacowym parku w Rzuchowie

piknik

16.00 z okazji EDD zapraszamy do parku pałacowego na piknik, przygotowany we współpracy ze społecznością lokalną. Podczas imprezy ogłoszone zostaną wyniki konkursu plastycznego dla dzieci z gminy Kornowac.

Eklektyczny pałac w Rzuchowie wzniesiony został przez Heinricha Himmla w 1888 r. Po II wojnie światowej pałac znacjonalizowano, a uszkodzony budynek wyremontowano z przeznaczeniem na Dom

Dziecka, którą to funkcję pełnił do połowy lat 90. XX w. Od 2010 r. znajduje się w rękach obecnego właściciela, który rozpoczął prace renowacyjne. Zespół pałacowo-parkowy w Rzuchowie jest obiektem wymagającym generalnego remontu, jednakże Fundacja na rzecz ochrony dóbr kultury im. H. Himmla pragnie, aby w przyszłości stał się on ważnym punktem życia społecznego wsi.

ORGANIZATOR:

→ Fundacja na rzecz ochrony dóbr kultury im. H. Himmla

@fundacjahimmla@gmail.com

8–9, 15–16 września

Zwiedzanie zamku siewierskiego

rekonstrukcja historyczna,
prelekcja, zwiedzanie

10.00–18.00 zapraszamy do Siewierza – stolicy Księstwa Siewierskiego! W ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa **będzie można zwiedzić zamek biskupów krakowskich – książąt siewierskich, zobaczyć pokazy walk rycerskich oraz posłuchać wyjątkowych prelekcji dotyczących życia i kultury średniowiecza.**

9 i 16 września / niedziela

15.00–18.00 na zwiedzających czeka dodatkowa atrakcja, na dziedzińcu zamku odbywać się bowiem będą **pokazy walk rycerskich i kultury dawnej** przygotowane przez lokalną grupę rekonstrukcyjną.

Więcej informacji dotyczących możliwości zwiedzania zamku siewierskiego udostępnia Punkt Informacji Turystycznej w Siewierzu przy ul. Kościuszki 5, t 32 6742461.

ORGANIZATOR:

→ Urząd Miasta i Gminy Siewierz
ul. Żwirki i Wigury 16, 42-470 Siewierz
t 32 6499400 @ siewierz@siewierz.pl

8, 9 września

Wernisaż wystawy „Sławków – historia i teraźniejszość”

zwiedzanie, wystawa

8 września / sobota

16.00 wernisaż wystawy malarstwa Henryka Krupińskiego i fotografii Grupy Fotograficznej Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie pt. **SŁAWKÓW – HISTORIA I TERAŹNIEJSZOŚĆ**. Wystawa będzie fantastyczną podróżą w czasie, podczas której możemy poznać tajemnice zakłute w dawnej, przedwojennej i unikalnej architekturze Sławkowa. Odkryjemy te miejsca na nowo poprzez przekaz fotograficzny. Wiele z prezentowanych na obrazach i zdjęciach zabytków architektury pamięta czasy przedrozbiorowego, biskupiego Sławkowa. Niektóre z nich były również świadkami wydarzeń związanych z poszczególnymi etapami walki na drodze do niepodległości.

9 września / niedziela

9.00–17.00 zwiedzanie ekspozycji stałej w Dziale Kultury Dawnej Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie.

Wystawy stałe:

Początki Sławkowa w świetle wykopalisk archeologicznych.
Sławkowskie górnictwo, rzemiosło i handel. W lamusie Zygmunta Glogera.
Fragment historii Żydów Sławkowa.
Przez Sławków do niepodległej Polski. Republika Sławkowska 1905 r.
Sławków w latach okupacji hitlerowskiej (1939–45).

ORGANIZATOR:

→ Miejski Ośrodek Kultury w Sławkowie

ul. Młyńska 14, 41-260 Sławków

☎ 32 2931052 @ sekretariatmok@mok.slawkow.pl ➡ www.mok.slawkow.pl

→ Dział Kultury Dawnej

ul. Rynek 9, ☎ 32 2931396

9 września

Sosnowieckie drogi do Niepodległej

wykład, zwiedzanie,
warsztaty

15.00–18.00 Program 26 edycji EDD w Pałacu Schoena wpisuje się w hasło „Niepodległa dla wszystkich”. Warsztaty plastyczne adresowane do dzieci pozwolą uczestnikom wykonać własnoręcznie wzorowaną na XIX-wiecznych ozdobach biżuterię patriotyczną. Wykład przedstawi udział Zagłębiaków w walce o Niepodległość. Zwiedzenie Pałacu pozwoli poznać historię rodziny Schoenów oraz ich zasługi dla rozwoju miasta i regionu.

15.00–16.00 **Biżuteria patriotyczna** – warsztaty plastyczne dla dzieci;

16.00–17.00 **Sosnowieckie drogi do Niepodległej** – wykład prof. UŚ dr hab. Dariusza Nawrota, Instytut Zagłębia Dąbrowskiego;

17.00–18.00 **Zwiedzanie z przewodnikiem Pałacu Schoena.** Pałac Schoena – obecnie siedziba muzeum, należy do najcenniejszych zabytków województwa śląskiego. Został wybudowany przez niemieckich przemysłowców, rodzinę Schoenów, pionierów branży włókienniczej i do 1945 r. pełnił funkcję rodowej rezydencji. Schoenowie, oprócz działalności gospodarczej, inicjowali i wspierali szereg akcji charytatywnych, prowadzili działalność społeczną. Dzięki ich staraniom Sosnowiec uzyskał w 1902 r. prawa miejskie. Wspierali także Polaków w ich patriotycznych dążeniach w czasie powstań śląskich i II wojny światowej.

ORGANIZATOR:

→ Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu

ul. Chemiczna 12, 41-205 Sosnowiec

☎ 32 3634510 @ muzeum@muzeum.org.pl ▶ www.muzeum.org.pl

PAŁAC SCHOENA
MUZEUM W SOSNOWCU

8–9, 15–16 września

Zagłębiowskie drogi do niepodległości

wystawa

15.00–19.00 zapraszamy na zwiedzanie wystawy na dziedzińcu zamku pt. **Zagłębiowskie drogi do niepodległości.**

Wystawa plenerowa ukazuje aktywny udział Zagłębiaków w działaniach zmierzających do odzyskania przez Polskę niepodległości. Polacy, mimo przeszkód i zakazów, kultywowali swoje tradycje i zwyczaje, przechowywali bezcenne pamiątki. Stawiali opór, powstawali przeciwko zaborcom, bo duch wolności dręmał w ich sercach. Odzyskanie niepodle-

głości w 1918 r. było owocem ich działań i podejmowanych wysiłków. Wielu z nich w czasie walki złożyło najwyższą ofiarę – swoje życie. Jednak ich walka o niepodległą Polskę okazała się ponadczasową ideą łączącą polski naród. Odzyskanie niepodległości po 123 latach niewoli i represji ze strony zaborców okazało się dla Polaków celem nadrzędnym. Od tamtej chwili upłynęło dokładnie 100 lat. Warto wrócić do tamtych wydarzeń i świętować stulecie niepodległości.

ORGANIZATOR:

→ Sosnowieckie Centrum Sztuki – Zamek Sielecki

ul. Zamkowa 2, 41-211 Sosnowiec

☎ 32 2663842 @ centrum@zameksielecki.pl ▶ www.zameksielecki.pl

15, 16 września

O powstaniach śląskich i plebiscycie na Górnym Śląsku

wykład, wystawy,
zwiedzanie, projekcja

12.00–17.00 Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach zaprasza do udziału w Europejskich Dniach Dziedzictwa 2018 NIEPODLEGŁA DLA WSZYSTKICH w przededniu 100-lecia powstań śląskich i plebiscytu.

W programie m.in. *Gewery i handgranaty*, czyli o wyposażeniu Powstańców Śląskich

słów kilka, *Opowieść o wojnie papierowej* – propaganda przed plebiscytem na Górnym Śląsku w 1921 r. oraz pokaz przedpremierowy 3. serii *Filmowej Encyklopedii Powstań Śląskich* i spotkanie z twórcami.

Dodatkowo w ramach EDD istnieje możliwość zwiedzania stałej ekspozycji muzealnej.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach

ul. Wiktora Polaka 1, 41-600 Świętochłowice

☎ 32 2452388 @ promocja@mpsł.pl ▶ www.muzeumpowstanslaskich.pl

 Muzeum
Powstań
Śląskich
ŚWIĘTOCHŁOWICE

8–9 września

Zwiedzanie Zamku w Toszku

zwiedzanie, wystawa

11.00–17.15 zapraszamy do zwiedzania **Zamku w Toszku** wraz z Centrum Ekspozycji Historycznych. Orowadzanie z przewodnikiem obejmuje wystawy stałe poświęcone historii obiektu, jego podziemia, jarmark średniowieczny i tunel skażalców, a także wystawy czasowe.

Dodatkowo podczas EDD będzie można zobaczyć najlepsze prace wojewódzkiego konkursu pt. *Ratowanie Zabytków Naszej Małej Ojczyzny*.

ORGANIZATOR:

→ Centrum Kultury Zamek w Toszku

ul. Zamkowa 10, 44-180 Toszek

☎ 32 2334493 @ biuro@zamektoszek.eu ➤ www.zamektoszek.eu

16 września

Zwiedzanie Rezydencji Prezydenta RP w Wiśle

zwiedzanie, spacer

13.00, 14.30, 16.00 oraz 17.30 zapraszamy do **zwiedzania Rezydencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Zamek w Wiśle**. Rezydencja Prezydenta RP Zamek w Wiśle należy do grupy najważniejszych w skali kraju realizacji awangardowych z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Zaprojektowana została przez Adolfa Szyszko-Bohusza, jednego z najbardziej uznanych polskich architektów i konserwatorów 1. poł. XX w. Wchodzący w skład założenia gmach „zameczku”, łączący awangardową, modernistyczną formę z nawiązaniem do rozwiązań tradycyjnej architektury reprezentacyjnej i obronnej, stanowi typ nowoczesnej, prestiżowej rezydencji głowy państwa, manifestującej przynależność do odrodzonej II RP.

Z racji zachowania części modernistycznego, nowatorskiego w skali kraju wyposażenia i wystroju wnętrza, jest również cennym przykładem popularnej w latach 20. XX w. idei Gesamtkunstwerk, postulującej traktowanie architektury i wyposażenia jako zbiorczego dzieła.

Zwiedzanie odbywa się w grupach z przewodnikiem. Zapisy przyjmuje recepcja Zamku Dolnego pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Warunkiem wejścia jest okazanie aktualnego dokumentu tożsamości (dowód osobisty). Ze względu na charakter obiektu organizator zastrzega sobie możliwość odwołania zwiedzania nawet w ostatniej chwili.

ORGANIZATOR:

→ Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Rezydencja Prezydenta RP – Zamek w Wiśle
ul. Zameczek 1, 43-460 Wisła
☎ 35 8546500 @ zamekwisla@zamekwisla.pl ▶ www.zamekwisla.pl

8 września

Zwiedzanie Ratusza Miejskiego w Zabrzu

wykład, zwiedzanie

10.00, 11.30, 13.00 Prezydent Miasta Zabrze wraz z Radą Miasta zaprasza do poznania i odkrycia jednego z najbardziej charakterystycznych i reprezentacyjnych budynków w Zabrzu, w którym pierwotnie mieściła się siedziba dyrekcji koncernu Donnersmarcka. Obecnie budynek pełni rolę ratusza miejskiego.

Obiekt zaprojektowany przez berlińskiego architekta Arnolda Hartmanna w formie nawiązującej do rezydencji pałacowej z elementami antycznymi, wzniesiono w 1907 r. Zwiedzanie budynku obejmuje m.in. westybul, salę historyczną, salę sesyjną oraz Zabrzeńskie Centrum Monitoringu.

Uczestnicy poznają historię budynku, będą mogli dotknąć insygniów władzy samorządowej w postaci łańcucha ceremonialnego z herbem miasta oraz obejrzeć ważne dokumenty potwierdzające przynależność państwową Zabrze.

Miejsce zbiórki przed wejściem głównym do Ratusza, przy ul. Zbigniewa Religi 1. Przewodnikiem po tajemnicach ratusza będzie historyk i radny miasta Dariusz Walerjański.

Wymagana rezerwacja na poszczególne godziny zwiedzania pod numerem 32/271-72-76 lub osobiście w Punkcie Informacji o Mieście. Liczba miejsc ograniczona.

ORGANIZATOR:

→ Prezydent Miasta Zabrze, Rada Miasta Zabrze

ul. Zbigniewa Religi 1, 41-800 Zabrze

☎ 32 2717276 @ informacja@um.zabrze.pl

8 września

Kino plenerowe oraz spacer ulicami osiedla robotniczego Borsig

spacer, zwiedzanie,
projekcja

18.30–19.30 zapraszamy na **spacer ulicami Borsiga**, który poprowadzi historyk sztuki i historyk archiwista, autorka książki o hotelu Admiralspalast Katarzyna Hołda oraz historyk, przewodnik i pilot wycieczek Cezary Milczyński. Będzie trochę o architekturze, czyli o familokach, sporo o przemyśle, tj. grubie i koksach, które działają do dzisiaj i kilka ciekawostek z 1936 r. na podstawie książki telefonicznej. Miejsce zbiórki: sala gimnastyczna przy ul. Świętego Wojciecha 8a.

20.00–22.00 Kino Borsig – projekcja filmu *Sól ziemi czarnej* Kazimierza Kutza, w ramach kina letniego.

Kino Borsig jest ubiegłorocznym projektem nowopowstałej Rady Dzielnicy Biskupice. Wybór repertuaru nie jest przypadkowy, żaden film nie wpasowałby się bowiem tak dobrze w obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości oraz w ten magiczny teren proletariackiego eldorado jak, *Sól ziemi czarnej*. Historia dziejąca się u nas, obok nas, o której się gadało, jest doskonałym przykładem walki o naszą małą śląską – czarną ojczyznę. A skoro *Niepodległa dla wszystkich* to i dla nas, *Hanysów*.

Miejsce: teren przy zabytkowej sali gimnastycznej SP przy ul. Świętego Wojciecha 8a.

ORGANIZATOR:

→ Rada Dzielnicy Biskupice

ul. Kossaka 23, 41-803 Zabrze

☎ 511701975 @ katarzynakonstancjaholda@gmail.com

KINO BORSIG

8 września

Szlakiem zabrzańskich komisariatów

wycieczka, warsztaty,
zwiedzanie, spotkanie

11.00 rajd rowerowy *Szlakiem zabrzańskich komisariatów* organizowany przez Muzeum Miejskie oraz Zabrzańską Masę Krytyczną. Uczestnicy zatrzymają się przy komisariatach policji znajdujących się w Zabrzu, Mikulczycach oraz Zaborzu. Zakończenie liczącego ok. 18 km rajdu odbędzie się przy Komendzie Policji w Zabrzu przy ul. 1 Maja, w której zostaną złożone kwiaty pod tablicami poświęconymi funkcjonariuszom Policji Województwa Śląskiego zamordowanym w Miednoje.

Miejsce zbiórki: [plac Wolności](#).

11.00–17.00 *Z orłem na piersi* – spotkanie ze słynnymi piłkarzami, reprezentantami Polski, wywodzącymi się z klubu

Górnika Zabrze połączone ze zwiedzaniem Areny, zabrzańskiego stadionu oraz sali pucharowej.

Dodatkowo w ramach warsztatów *Górnika Zabrze, czyli biało-czerwono-niebiescy*, uczestnicy będą mogli wykonać logotypy i herby klubów sportowych, a także obejrzeć prezentację multimedialną *Podstawy heraldyki i historia polskich barw narodowych*, z której dowiedzą się, jak budować herby z zastosowaniem prawidłowych barw, a także opisywać je zgodnie z zasadami heraldyki. Na najmłodszych czekają natomiast liczne quizy, gry i zabawy.

Miejsce: [Stadion Górnika Zabrze przy ul. Roosevelta](#).

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Zabrzu

☎ 32 2715689 @ irenawinder@muzeum-miejskie-zabrze.com ➤ www.muzeum-miejskie-zabrze.pl

16 września

Zwiedzanie Starego Cmentarza w Zabrzu

spacer, wycieczka plenerowa,
zwiedzanie

Fundacja Stary Cmentarz w Zabrzu we współpracy z parafią pw. św. Andrzeja stworzyła projekt *Stary Cmentarz*, mający na celu ochronę materialną i niematerialną oraz rewitalizację cmentarza zlokalizowanego pomiędzy ulicami Wolności i Staromiejską.

10.00, 12.00, 14.00, 16.00 zapraszamy na **zwiedzenie zabytkowego cmentarza** połączone z wykładem o jego historii oraz dokonaniach projektu, zainicjowanego w 2014 r. Prace realizowane przy

współudziale studentów Wydziału Budownictwa Politechniki Śląskiej umożliwiły wykonanie szczegółowej inwentaryzacji obiektu, a także przygotowanie propozycji jego rewitalizacji.

Podczas zwiedzania cmentarza oraz na stoisku informacyjnym będzie organizowana kwesta na jego ratowanie.

Miejsce zbiórki: plebania parafii św. Andrzeja w Zabrzu przy ul. Wolności 196, oprowadza Kamil Włoczka.

ORGANIZATOR:

→ Fundacja Stary Cmentarz w Zabrzu

ul. Wolności 196, 41-800 Zabrze

☎ 501429628 @ kamil.wloczka@gmail.com ➤ www.starycmentarz.org.pl

8–9, 15–16 września

Za Drogowskazem Niepodległości po Zawierciu

spacer, wycieczka,
zwiedzanie

8 września / sobota

14.00–15.00 zapraszamy na spotkanie pt. **Memento Mori pamięci bohaterów – cmentarze – zabytki pamięci Zawiercia.** Orowadzanie po cmentarzu katolickim w Zawierciu przy ul. Smutnej, poprowadzi Michał Oleś.

Miejsce zbiórki: przy wejściu na cmentarz (II brama).

9 września / niedziela

9.30 zapraszamy na wycieczkę rowerową szlakiem miejsc pamięci walk o niepodległość oraz I wojny światowej pt. **Za Drogowskazem Niepodległości.** Spotkanie grupy przy fontannie przed dworcem PKP

w Zawierciu. Trasa rajdu obejmuje m.in. Złoty Róg (punkt werbunkowy Legionistów), Żabki (pomnik Piłsudskiego), cmentarz z I wojny światowej przy ul. Żniwnej, rynek w Kromiówce i źródła Warty, zakończenie na rynku w Skarżycach.

Wycieczkę prowadzi Włodzimierz Pucek, Michał Oleś oraz Maciej Świdorski.

15 września / sobota

14.00–15.00 zapraszamy na spotkanie pt. **Memento Mori pamięci bohaterów – cmentarze – zabytki pamięci Zawiercia.** Orowadzanie po cmentarzu z I wojny światowej przy ul. Żniwnej w Zawierciu poprowadzi Maciej Świdorski.

Miejsce zbiórki: przy wejściu na cmentarz.

14.30–15.00 zapraszamy na spotkanie pt. **Memento Mori pamięci bohaterów – cmentarze – zabytki pamięci Zawiercia.** Orowadzanie po cmentarzu katolickim w Zawierciu-Kromołowie, na którym znajdują się groby z I wojny światowej, a także pochowano tutejszych właścicieli ziemskich Zachertów oraz Adama Bilnickiego, burmistrza Kromołowa. Spotkanie poprowadzi Michał Oleś.

Miejsce zbiórki: przy wejściu do renesansowego kościoła św. Mikołaja.

16 września / niedziela

9.30 zapraszamy na wycieczkę rowerową pt. **Święta wolność – patriotyczne treści w przestrzeni publicznej dawnego Zawiercia – na szlaku tajemnic sztuki sakralnej.** Spotkanie grupy przed kościołem św. Stanisława Kostki przy ul. Zaparkowej w Zawierciu. Trasa rajdu obejmuje m.in. kościół św. Stanisława, Brata Alberta oraz bazylikę Piotra i Pawła.

Wycieczkę poprowadzi Michał Oleś.

ORGANIZATOR:

→ Gmina Zawiercie

ul. Leśna 2, 42-400 Zawiercie

@ m.oles@zawiercie.eu

15 września

Inscenizacja historyczna – obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości

inscenizacja

16.00 zapraszamy na inscenizację historyczną, której głównym wątkiem i podstawą będzie **rekonstrukcja obchodów Święta Niepodległości sprzed 80 lat (1938 r.)** w aspekcie edukacyjnym, dydaktycznym i patriotycznym. Zwrócenie uwagi na historię obchodów niepodległościowych ugruntowuje wiedzę, a nade wszystko buduje tożsamość narodową.

Inscenizacja historyczna obchodów sprzed 80 lat jest zainspirowana i oparta na materiałach edukacyjnych opracowanych

w 1938 r. i skierowanych do dzieci, młodzieży oraz kadry nauczycielskiej. Na podstawie materiałów źródłowych Muzeum, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, podjęto próbę zrekonstruowania pierwszych świąt niepodległościowych, porównując je z formą i treścią obchodów współczesnych. Niepodległość w historii narodowej ma szczególne znaczenie. Im większa jest nasza wiedza o przeszłości, tym mądrzej jesteśmy w teraźniejszości.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku

ul. Kościuszki 11, 42-253 Janów

@ muzeum@janow.pl

8–9, 15–16 września

Muzealna misja patriotyczna. Kurs na Niepodległość

spacer, wykład, zwiedzanie,
gra miejska

8 września / sobota

18.00 wykład historyczny *Śladami żorskiej niepodległości* omawiający wybrane postaci żorzan zasłużonych w procesie budowy niepodległości miasta. Wydarzenie odbywa się w ramach cyklu *Historia Żor według Jana Delowicza*, prowadzenie: Jan Delowicz.

9 września / niedziela

16.00 *Niepodległościowa przechadzka*, niecodzienne zwiedzanie miasta w ramach cyklu *Śladami żorskich zabytków*, prowadzenie: Jan Delowicz, początek w Muzeum Miejskim w Żorach.

15 września / sobota

18.00 wykład historyczny *Niepodległość w Żorach* ukazujący wydarzenia pierwszej połowy XX w. w kontekście lokalnej drogi do niepodległości, prowadzenie: Tomasz Górecki.

16 września / niedziela

16.00 *Niepodległość. Wejdź w to*, gra rodzinna oparta o wiedzę z zakresu historii miasta, żorskich zabytków oraz tematyki niepodległościowej, historia miasta i państwa na wesoło, prowadzenie: Marietta Kalinowska-Bujak.

Dodatkowo w dniach **3–28 września**, w godz. **9.00–14.00** prowadzony będzie projekt edukacyjny pt. **Manewry garnizonowe** skierowany do uczniów szkół. Projekt realizowany będzie pod hasłem: *Zachowajmy historię. Niech żorski Garnizon zabytkiem się stanie*. Ma on na celu

podkreślenie wagi i znaczenia tego, co pozostało po zabudowaniach byłego Garnizonu w Żorach. Jego realizacja ma uświadomić lokalnej społeczności konieczność zachowania tego ważnego fragmentu historii miasta.

ORGANIZATORZY:

→ Muzeum Miejskie w Żorach

ul. Muzealna 1/2, 44-240 Żory

☎ 32 4343714 @ muzeum@muzeum.zory.pl ▶ www.muzeum.zory.pl

9 września

Inscenizacja historyczna – Przenosiny i burkot cechu piekarskiego w Żywcu

inscenizacja, wykład, wystawy,
zwiedzanie, projekcja

11.00–14.00 Stowarzyszenie Asysta Żywiecka zaprasza na **inscenizację historyczną *Przenosiny i burkot cechu piekarskiego w Żywcu***, którą wystawi z okazji dostojnego jubileuszu 750-lecia miasta Żywca. Uroczystości rozpoczną się tradycyjnie w kościele św. Krzyża na Rudzy, dawnej dzielnicy miasta. Zaproszeni goście, władze miasta i starostwa, rajcy miasta, rzemieślnicy wraz z Cechem Rzemiosł Różnych, delegacje szkół żywieckich, mieszkańcy oraz mieszczenie w strojach obywatelskich przejdą po mszy ulicą Kościuszki na Rynek. Na miejscu odbędzie się inscenizacja historyczna przypominająca jedną z ważniejszych uroczystości cechowych. Było zwyczajem zachowanym z dawien dawna wśród cechów, że

każdorazowa zmiana w osobie cechmistrza, łączyła się z uroczystym przeniesieniem skrzyni cechowej oraz innych ważnych insygniów z domu dawnego cechmistrza do domu nowo wybranego. I tak stanie się w roku 2018 na Rynku żywieckim. Z kamienicy pana Molińskiego, znakomitego piekarza, insygnia zostaną przeniesione do kamienicy pana Kleczyńskiego – nowego cechmistrza cechu piekarskiego. Pochód bractwa cechowego przy dźwiękach orkiestry, poprzedzony chorągwiami, przeniesie insygnia. Po przemówieniach i toastach uroczystość zakończy się tradycyjnym rzucaniem bułek zebranej licznie dziatwie i przyjęciem w domu cechmistrza Kleczyńskiego. W burkocie będą brali udział wszyscy przybyli na Rynek goście. Burkot

to zabawa cechowa, której najważniejszą częścią są dawne cechowe tańce, czyli polonez żywiecki, ogrodnik i cwajter. Tańce te odtworzy i zaprezentuje Asysta Żywiecka!

W programie:

11.00 Msza w kościele św. Krzyża w Żywcu na Rudzy;

12.00 uroczyste przejście z Kościoła św. Krzyża ulicą Kościuszką na Rynek;

12.30 inscenizacja historyczna – Przenosiny cechu piekarskiego i burkot;

14.00 zakończenie.

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Asysta Żywiecka

Al. Wolności 4, 34-300 Żywiec

☎ 508534559 @ asystazywiecka@gmail.com

14 września

Śladami żywieckich legionistów

**spotkanie, prelekcja,
wystawa**

16.00 zapraszamy do Czytelni przy ul. Kościuszki 5 na **spotkanie poświęcone żywieckim legionistom**.

Na spotkanie zapraszają rodziny legionistów, władze samorządowe, mieszkańcy miasta oraz uczniowie z żywieckich szkół.

Śladami żywieckich legionistów poprowadzi nas historyk, redaktor naczelny wydawnictwa „Gronie” Pan Mirośław Miodoński,

który wygłosi prelekcję, a także będzie promował autorską książkę o żywieckich legionistach. Wspomnieniami o swoim dziadku Janie Caderze, legionście z I Brygady Legionów Polskich, podzieli się historyk Wiesław Cader.

Na ekranach wystawowych zamieszczone będą zdjęcia związane z żywieckimi legionistami.

ORGANIZATOR:

→ **Żywiecka Biblioteka Samorządowa**

ul. Kościuszki 5, 34-300 Żywiec

☎ 33 4751350 @ biblioteka@zywiec.pll ➤ www.biblioteka.zywiec.pl

8 września

III PAWILON SZTUKI KOBIEŃ na Żywiecczyźnie

wystawa, koncert

17.00 zapraszamy do Pałacu Habsburgów w Żywcu na **wernisaż wystawy zbiorowej III Pawilon Sztuki Kobiety na Żywiecczyźnie**.

Do udziału zaprosiłyśmy Artystki, które związane są z Żywiecczyzną poprzez urodzenie, zamieszkanie lub inspirację. W sumie zaprezentowałyśmy już 21 twórczyń: malarek, fotografek, rzeźbiarek,

ceramiczek, witrażystek i poetek. Celem wystawy jest ukazanie współczesnej przestrzeni twórczej Żywiecczyzny – niezależnej, osobistej, a przede wszystkim kobiecej.

Imprezy towarzyszące: Koncert Miejskiej Orkiestry Dętej w Parku Miejskim przed Pałacem Habsburgów.

ORGANIZATOR:

→ Grupa nieformalna Kobiety na Żywiecczyźnie i Żywiecka Fundacja Rozwoju
34-300 Żywiec, ul. Handlowa 5
Anna Barabasz ☎ 509 832 941

Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Weekend Otwartych Pracowni

Projekt *Weekend Otwartych Pracowni* ma na celu promocję i popularyzację zjawisk, tj. rzemiosł oraz twórców wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Wydarzenie realizowane w tym roku po raz drugi – w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, cyklicznej imprezy koordynowanej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa – pozwoli uczestnikom zapoznać się z miejscem, charakterem pracy, a przede wszystkim ludźmi, których wiedza i umiejętności osiągnęły mistrzowski poziom, a niestety w czasach masowej produkcji są niemal zapomniane. Inicjatywa ma charakter otwarty i nieodpłatny, a u jej podstaw leży chęć przybliżenia i upowszechniania idei ochrony dziedzictwa niematerialnego. Projekt stanowi wynik wdrażanej od 2011 r. Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego z 2003 r. Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego, prowadzona przez Ministra

Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa, została uruchomiona 15 stycznia 2013 r. Jest ona spisem przejawów żywego dziedzictwa niematerialnego z terenu Polski. Lista ma charakter wyłącznie informacyjny i zawiera opis zamieszczonych na niej zjawisk, ich rys historyczny, informacje o miejscu występowania, znaczeniu dla praktykujących je społeczności, a także materiały fotograficzne.

[Więcej informacji na stronie:
niematerialne.nid.pl](http://niematerialne.nid.pl)

Koordinator regionalny NID w woj. śląskim ds. Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

Agata Mucha

Oddział Terenowy NID w Katowicach
40-085 Katowice; ul. Mickiewicza 29

t (32) 207-24-02 **@** amucha@nid.pl

**Niematerialne
Dziedzictwo Kulturowe**
NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA

15–16 września

Weekend Otwartych Pracowni – 100-lecie rzemieślniczej działalności rodziny Wałga w Cieszynie

wykład, zwiedzanie,
rzemiosło

10.00–14.00 zapraszamy do pracowni pana **Jerzego Wałgi** w Cieszynie, w której będzie można odkryć tajemnice tradycyjnego wyrobu broni, zwanej lokalnie cieszyńską. Oprowadzanie zorganizowane w ramach *Weekendu Otwartych Pracowni* odbędzie się w sobotę i niedzielę, w trzech turach o godz. **10.00, 11.30** oraz **13.00**. Odwiedzający dowiedzą się, na czym polegają umiejętności sztyftarskie, a także poznają dawne rękodzielnicze techniki obróbki metalu. Zwiedzą również założoną na inicjatywy twórcy Izbę Cieszyńskich

Mistrzów, prezentującą sylwetki wybitnych rzemieślników regionu.

Tradycje wyrobu broni w Cieszyńskim mają swe korzenie w 2. poł. XVI stulecia, a kunszt, z jakim broń ta była wykonywana, przyniósł rozgłos miejscowym rzemieślnikom nawet poza granicami ówczesnej Europy. Tutejsi rusznikarze wyspecjalizowali się w wyrobie małokalibrowej strzelby myśliwskiej, tzw. ptaszniczki, która służyła do polowań na ptaki siedzące.

Zapisy na oprowadzanie pod adresem:
otwartepracownie@nid.pl

ORGANIZATOR:

→ Warsztat Rusznikarstwa Artystycznego
ul. Stary Targ 2, 43-400 Cieszyn
@otwartepracownie@nid.pl

15–16 września

Weekend Otwartych Pracowni – Koronka Koniakowska

wykład, zwiedzanie,
rzemiosło

Koronka koniakowska to technika ręcznego szydełkowania serwet z nici, tzw. koronku. Zajmują się nią kobiety mieszkające w Koniakowie, Istebnie i Jaworzynce w Beskidzie Śląskim. Ten rodzaj koronki nie powstaje w żadnym innym regionie Polski ani świata. Wykonywanie koronki koniakowskiej ma ogromny wpływ na codzienność i obyczaje społeczności. Koronka jest wszechobecna, towarzyszy wszystkim ważnym wydarzeniom w życiu tych trzech górskich miejscowości.

Z podstawowych splotów – łańcuszka, półsłupków i słupków – tworzone są elementy – motywy. Wzory do wykonania poszczególnych elementów czerpane są ze świata przyrody i życia codziennego koniakowskich koronkarek i przekazywane

z pokolenia na pokolenie. Koronka ta charakteryzuje się przede wszystkim mnogością motywów, głównie przyrodniczych, skomponowanych koliście lub gwieździcie, wykonywanych z białych lub kremowych nici bawełnianych.

9.00–17.00 zapraszamy do odwiedzenia **wystawy Twórczości Ludowej w Gminnym Ośrodku Kultury w Istebnej**.

Znajduje się tam stała, całoroczna ekspozycja Największej Koronki Koniakowskiej Świata, serwety o średnicy 5 metrów, wpisanej do *Księgi rekordów Guinnessa*. Dodatkowo od czerwca do września organizowana jest *Wystawa Twórczości Ludowej*, czynna codziennie, gdzie można zobaczyć przepiękne koronki koniakowskie, a także

rzeźby, hafty i inne tradycyjne wyroby artystów ludowych z Trójwsi.

9.00–21.00 zapraszamy do odwiedzenia **Galerii na Szańcach w Koniakowie.**

Galeria Scena Sztuki i Kultury Regionalnej Twórców Nieprofesjonalnych Tadeusza Ruckiego prezentuje sztukę ludową z terenu Trójwsi. Podczas wizyty będzie również można usłyszeć opowieści o Koniakowie i grę na trombitach wykonanych własnoręcznie przez właściciela. To miejsce, gdzie można obejrzeć przepiękną ceramikę artystyczną projektu Justyny Łodzińskiej, która wykorzystuje motyw koronki w swoich pracach. Znajduje się tam również ekspozycja koronek koniakowskich, które można nie tylko obejrzeć, ale i zakupić.

10.00–18.00 dla zwiedzających będzie otwarte **Muzeum Koronki Koniakowskiej – Izba Pamięci Marii Gwarek.** Oprowadza Urszula Rybka, wnuczka Marii Gwarek, która przybliży zwiedzającym historię rodziny i koronek koniakowskich.

Zlokalizowane w Koniakowie Muzeum powstało w 1962 r. po śmierci Marii Gwarek, której pamięci poświęcona jest ta placówka. Można w nim zobaczyć wiele interesujących eksponatów, tj.: czepce, obszycia chust, kryzy, wstawki do bielizny pościelowej, firanki ząbki czyli serwetki na półki, z których każda ma inny wzór i kształt, inspirowany elementami przyrody. Jednym z oryginalnych elementów ekspozycji stanowi niedokończona serwetka dla królowej Anglii Elżbiety II.

ORGANIZATORZY:

→ Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej

43-470 Istebna 68

☎ 33 8556208 @ kultura@ug.istebna.pl

→ Galeria na Szańcach w Koniakowie

43-474 Koniaków 662

☎ 33 8557070 @ doris.juroszek@op.pl

→ Muzeum Koronki – Izba Pamięci Marii Gwarek

43-474 Koniaków 550

☎ 33 8556423

8–9 września

Zabawkarstwo żywiecko-suskie, barwne rzemiosło

projekcja, warsztaty,
wystawa, zwiedzanie,
rzemiosło

9.00–16.00 zapraszamy do **Beskidzkiego Centrum Zabawki Drewnianej w Stryśszawie**, gdzie można obejrzeć wystawę stałą zabawek ludowych żywiecko-suskiego ośrodka zabawkarskiego.

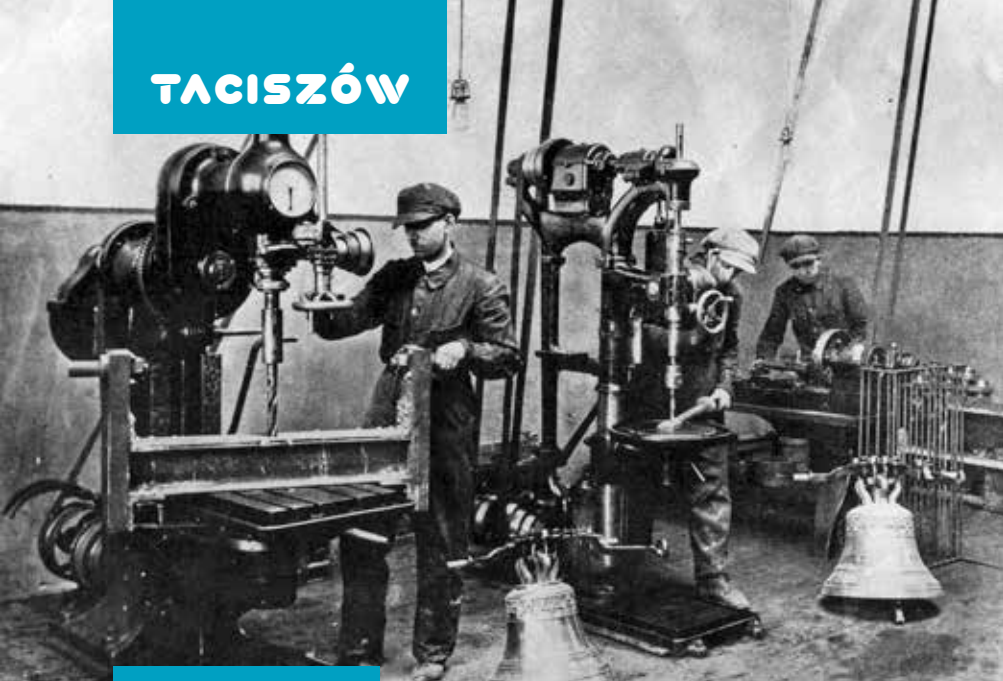
W programie m.in. bezpłatne oprowadzanie po wystawie stałej zabawek, projekcja filmu *Jak powstają koniki i ptaszki?*, zwiedzanie Domu Zabawkarza, Parku Drewnianej Zabawki Ludowej, bezpłatne warsztaty z malowania koników lub ptaszków dla 100 osób na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości.

Pierwsze wzmianki dotyczące zabawkarstwa na terenie leżącym między Żywcem a Suchą Beskidzką pojawiły się w XVIII w.

Jednak dopiero w połowie XIX w. zabawkarstwo zaczęło się intensywnie rozwijać. Chociaż zabawki były produktem ubocznym przy wyrobie różnych przedmiotów z drewna, ich sprzedaż przynosiła dochód, a po pewnym czasie zabawkarstwo stało się samodzielną działalnością rzemieślniczą. Wśród najstarszych wzorów, znanych jeszcze przed I wojną światową, należy wymienić bryczki z konikami zwane karetkami, kołyski zwane *kołybkami*, grzechotki zwane *scyrkowkami* oraz taczki. Od początku XX w. popularne stały się także ptaszki wykonywane w Stryśszawie.

ORGANIZATOR:

→ Gminny Ośrodek Kultury w Stryśszawie Beskidzkie Centrum Zabawki Drewnianej
34-205 Stryśszawa 240
t 33 8747003 @ gokstryśszawa@poczta.fm ▶ www.stryśszawa.pl

15–16 września

Oprowadzenie po Ludwisarni Felczyńskich

zwiedzanie, rzemiosło

11.00–15.00 zapraszamy do zwiedzania mieszczącej się w Taciszowie koło Gliwic Ludwisarni Państwa Felczyńskich.

Oprowadzanie zorganizowane w ramach Weekendu Otwartych Pracowni odbędzie się w sobotę i niedzielę, w dwóch turach o godz. **11.00** oraz **13.00**.

Zwiedzający poznają ukształtowany ostаточно w epoce renesansu proces produkcji dzwonów oraz historię rodziny, która od lewa je nieprzerwanie od 1808 r. Dowiedzą się, czym jest dzwon fałszywy, jak wykonuje się bogate zdobienia oraz dlaczego ludwisarze latem pracują o świcie.

Tradycyjna technika ludwisarska stosowana w ludwisarni Felczyńskich w Taciszowie nie została w kręgu rodzinnym w żaden sposób zapisana. Wiedza oraz umiejętności nauczane są zawsze przez starszego z rodu, przekazywane ustnie oraz w praktyce. Dodatkowo w ramach zwiedzania uczestnicy będą mieli możliwość zadzwonić wykonanym dla uczczenia rocznicy odzyskania niepodległości pamiątkowym dzwonem.

Zapisy pod adresem:
otwartepracowni@nid.pl

ORGANIZATOR:

→ Ludwisarnia Felczyńskich

ul. Gliwicka 67, 44-171 Taciszów

@ agata@dzwony-felczynski.pl ▶ www.dzwony-felczynski.pl

OTWARTE KOŚCIOŁY

8–9, 15–16 września

Po pozytywnym przyjęciu *Weekendu Otwartych Pracowni*, w tym roku w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa otwieramy także świątynie. Projekt **Otwarte Kościoły** ma na celu przybliżyć uczestnikom kulturową rolę oraz wartości historyczne tradycyjnej, drewnianej architektury sakralnej naszego regionu, czego wyrazem będzie m.in. miejsce tegorocznej wojewódzkiej inauguracji EDD – XVI-wieczny kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi. W ramach współpracy z Parafiami znajdującymi się na Szlaku Architektury Drewnianej woj. śląskiego, serdecznie zapraszamy w dwa wrześniowe weekendy 8–9 oraz 15–16 września do zwiedzania tych malowniczo położonych obiektów o bogatej historii. Podczas pierwszej odsłony projektu otworzą się dla Państwa kościoły

w Bielsku-Białej, Mikuszowicach, Gliwicach-Ostropie, Chorzowie, Katowicach, Koszęcinie, Poniszowicach, Rudzińcu, Starej Wsi oraz Jankowicach Rybnickich.

Zapisy na zwiedzanie kościołów pod adresem: otwartekoscioly@nid.pl

KOORDYNATOR PROJEKTU:

→ Agata Mucha

Oddział Terenowy NID w Katowicach

40-085 Katowice; ul. Mickiewicza 29

☎ 207-24-02 ☞ amucha@nid.pl

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

OTWARTE
KOŚCIOŁY

15 września

Otwarte kościoły – Opowieść o św. Barbarze

wykłady, zwiedzanie

8.00–10.00 i 11.30–13.00 zwiedzanie w dwóch turach zabytkowego, drewnianego kościoła pw. św. Barbary w Bielsku-Białej. Będzie to wyjątkowa okazja obejrzenia pierwszej sceny cyklu polichromii poświęconej życiu i męczeńskiej śmierci św. Barbary – Dzieciństwo św. Barbary. Boczny ołtarz poświęcony Matce Boskiej, który dotychczas zasłaniał scenę dzieciństwa Patronki kościoła, został oddany do prac konserwatorskich. W ten sposób odsłonięta została dotychczas nieznana część polichromii (malowidła powstały w 1723 r.).

10.00 – 11.30 konferencja *Opowieść o św. Barbarze* – zestaw kilku krótkich prelekcji. Omówione zostaną następujące zagadnienia: biografia św. Barbary, legenda a prawda historyczna w dobie wieków średnich oraz rola i kult św. Barbary w Kościele wschodnim i zachodnim.

ORGANIZATOR:

→ Parafia pw. św. Barbary w Mikuszowicach Krakowskich

ul. Cyprysowa 25, 43-310 Bielsko-Biała

☎ 33 819 0150 @ mikuszowice.k@gmail.com

8 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

9.00–12.00 zwiedzanie kościoła parafialnego pw. św. Wawrzyńca w Chorzowie.

Drewnianą świątynię w Knurowie wzniesiono w 1599 r., nie była to jednak pierwsza budowla sakralna w tej wiejskiej osadzie. Z uwagi na szybkie uprzemysłowienie miejscowości i nagły wzrost liczby mieszkańców widoczny na pocz. XX w., w 1926 r. w pobliżu starej, drewnianej świątyni podjęto decyzję o budowie nowego tymczasowego kościoła. Zamknięty we wrześniu tego samego roku kościół św. Wawrzyńca na przestrzeni lat ulegał systematycznej degradacji. Dzięki staraniom podjętym przez ówczesnego konserwatora, Tadeusza Dobrowolskiego, udało się uratować świątynię i przenieść ją do Chorzowa.

Położony we wschodniej części miasta, na Górze Wyzwolenia Kościół pw. św. Wawrzyńca ogrodzony jest kamiennym murem i otoczony zielenią wysoką. Ten drewniany obiekt został wzniesiony w konstrukcji zrębowej na podmurówce z kamienia, wraz z wieżą w konstrukcji słupowej. Rzut kościoła złożony jest z nawy na planie kwadratu, węższego zamkniętego trójbocznie prezbiterium, z prostokątną zakrystią od zachodu, wieży na planie kwadratu oraz kruchty, która przylega do zachodniej ściany nawy. Z pierwotnego wyposażenia do dzisiaj zachowała się gotycka rzeźba Pięknej Madonny z Knurowa z 1 poł. XV w. oraz rzeźba św. Anny Samotrzeciej.

ORGANIZATOR:

→ Parafia pw. św. Wawrzyńca w Chorzowie

ul. Konopnickiej 29, 41–500 Chorzów

☎ 32 7809961 @ chorzow.wawrzyniec@archidiecezjakatowicka.pl

9, 16 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

14.00 i 16.00 zwiedzanie w dwóch turach Kościoła filialnego pw. św. Jerzego w Gliwicach-Ostropie.

Trudno jest dokładnie określić datę powstania pierwszej budowli na miejscu obecnej świątyni. Obiekt ten wzmiankowany był już w 1340 r. Wiemy natomiast, że budowla spalona została w czasie wojen husyckich. Dzisiejszy kościół św. Jerzego pochodzi prawdopodobnie z wieku XVII. Świątynia ta niedługo cieszyła się spokojem, gdyż w czasie potopu została częściowo zrujnowana przez Szwedów. Odbudowę obiektu podjęto w latach 1667–68, przy czym prezbiterium z zakrystią wymurowano z cegły, a nawę wzniesiono z drzewa. Obiekt powstał w konstrukcji mieszanej murowano-drewnianej, nie ma wyraźnych

cech stylowych za wyjątkiem oszkarpowanego prezbiterium o cechach gotyckich. Kościół jest orientowany i składa się z trzech zasadniczych części: zamkniętego trójbocznie murowanego prezbiterium, nieco szerszej nawy wykonanej w konstrukcji zrębowej, na ceglanej podmurówce, o ścianach oszalowanych gontem oraz wzniesionej na rzucie kwadratu wieży o konstrukcji słupowej, w której zlokalizowana jest kruchta. Na uwagę zasługują zachowane do dzisiaj barokowe polichromie z lat 1667–1668.

W dniach 23–24.09.2017 r. obchodzono jubileusz 350-lecia kościoła. Kościół pw. św. Jerzego pełni funkcje sakralne i kulturalne (koncerty, przedstawienia teatralne) oraz jest udostępniany zwiedzającym.

ORGANIZATOR:

→ Parafia Ducha Świętego

ul. Nauczycielska 1, 44–151 Gliwice

☎ 32 2348226 @ wilner@interia.pl

JANKOWICE RYBNICKIE

8–9, 15–16 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

9.00–16.00 zapraszamy na zwiedzanie **drewnianego kościoła pw. Bożego Ciała** w Jankowicach Rybnickich oraz pobliskiej Studzienki. W ramach oprowadzania przedstawienie historii kościoła oraz legendy o ks. Walentym.

Drewniany kościół pw. Bożego Ciała został wzniesiony ok. 1675 r. z fundacji hrabiego Ferdynanda Leopolda Oppersdorffa, przez cieślę Wojciecha. Powstanie kościoła związane jest z legendą o ks. Walentym, który zginął z rąk husytów w 1434 r., podążając z Najświętszym Sakramentem do chorej kobiety mieszkającej w nieistniejącej już wiosce Bijasowice. Przed śmiercią ks. Walenty ukrył bursę z Najświętszym Sakramentem w dziupli napotkane go dębu. W miejscu pochówku kapłana (około 2 km od dębu) wytrysnęło cudowne źródło i rozwinął się kult „Studzienki”. Po wielu latach dzięki przedziwnej jasności wydobywającej się z tego dębu, bursa

z Najświętszym Sakramentem została odnaleziona. Drzewo to po tym wydarzeniu zostało ścięte, a nad jego pniem zbudowano ołtarz i kaplicę.

Kościół jest orientowany, konstrukcji zrębowej, otoczony sobotami, nakryty dwuspadowymi dachami z sygnaturką. Prezbiterium jest zamknięte trójbocznie, z zakrystią od północy, nawa szersza od prezbiterium, wzbogacona o transept. Nad prezbiterium znajduje się sklepienie kolebkowe pozorne, nad nawą strop płaski. We wnętrzu zachowało się neobarokowe wyposażenie z XIX w. i początku XX w. W 2014 r. na sklepieniu prezbiterium odkryto polichromię z 1868 r. Przy kościele znajduje się Kolumna Najświętszej Panny Maryi Królowej Nieba z 1871 r.

Szczegółowy program wydarzenia dostępny na www.edd.nid.pl oraz stronie organizatora: www.polskiedziedzictwoslaska.pl

ORGANIZATORZY:

→ Parafia pw. Bożego Ciała w Jankowicach

ul. Rybnicka 34, 44–264 Jankowice

☎ 32 4305138

✉ jankowice.rybnickie@archidiecezja.katowice.pl

→ Fundacja Polskie Dziedzictwo Śląska

ul. Dzikiej Róży 13a, 44–200 Rybnik

☎ 695469914

✉ biuro@polskiedziedzictwoslaska.pl

16 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie, gra terenowa

14.00–18.00 zapraszamy na **zwiedzanie zespołu drewnianego kościoła pw. św. Michała Archaniola w Parku Kościuszki w Katowicach**.

Zabytkowy zespół kościoła pw. św. Michała Archaniola znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Składa się z kościoła, dzwonnicy, ogrodu i lapidarium. Sama świątynia pochodzi z 1510 r., co oznacza, że jest najstarszym obiektem na terenie Katowic. Kościół otwierany jest wyłącznie na specjalne okazje. W ramach EDD goście będą mogli zwiedzić wnętrze drewnianej budowli,

a osoby zainteresowane historią świątyni, budownictwem drewnianym czy obyczajowością religijną zapraszamy do udziału w oprowadzaniu przez przewodnika.

Oprowadzanie po zespole w dwóch turach o godz. 14.00 i 16.00.

Dzieci odwiedzające kościół zapraszamy do wzięcia udziału w grze terenowej/questingu na terenie zespołu. Aby ukończyć zabawę, uczestnicy będą musieli szukać, mierzyć, odpowiadać na pytania, liczyć itp.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Historii Katowic

ul. Ks. J. Szafranka 9, 40-025 Katowice

☎ 32 2090021 wew. 104 @przewodnik@mhk.katowice.pl

m:h
MUZEUM HISTORII KATOWIC

8 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

9.00, 10.00 i 11.00 zapraszamy na zwiedzanie w trzech turach kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Koszęcinie.

Pierwsze wzmianki na temat pierwotnego kościoła odpustowego, przynależącego do parafii w Sadowie, pochodzą z XV w. Z przekazów wiadomo również, że obiekt, usytuowany z dala od ówczesnej zabudowy Koszęcina, wzniesiony został w miejscu cudownego objawienia trojga dzieci oraz przy dawnym źródle z uzdrawiającą wodą. Pierwotny kościół uległ zniszczeniu w 1720 r., a na jego miejscu w latach 1721–1724 wzniesiono zachowaną obecnie, znacznie większą świątynię.

Kościół jest obiektem orientowanym, usytuowanym w południowej części Koszęcina, u zbiegu ulicy Świętej Trójcy i Sobieskiego, w otoczeniu niewielkiego, czynnego cmentarza, ogrodzonego murowanym parkanem. Jest to obiekt drewniany, wzniesiony w konstrukcji zrębowej na podmurówce z kamienia, z wieżą w konstrukcji słupowej.

Rzut kościoła złożony jest z nawy na planie prostokąta, węższego prezbiterium od wschodu zamkniętego trójbocznie, z prostokątną zakrystią od południa, oraz prostokątnej wieży. Zwarta bryła charakteryzuje się czytelnym podziałem na części nawową i prezbiterialną, kryte osobnymi dachami dwuspadowymi o różnicowanej wysokości kalenic, z sygnaturką oraz dominantę w formie przylegającej do nawy, przysadzistej wieży, zwieńczonej baniastym hełmem z latarnią. Spośród zachowanego wyposażenia kościoła należy wymienić m.in. ołtarz główny z XVIII w. z późnogotycką Pietą i barokowym obrazem Trójcy Św. w zwieńczeniu, ołtarze boczne z XVIII w., w tym północny z rzeźbami św. Barbary i Teresy oraz obrazami Św. Anny Samotrzeć i południowy z rzeźbą Św. Jana Nepomucena. Dziś świątynia służy jako kościół parafialny, ale również jako część dziedzictwa wiary ludu śląskiego.

ORGANIZATOR:

→ **Parafia pw. Świętej Trójcy w Koszęcinie**

ul. Świętej Trójcy 3, 42-286 Koszęcin

☎ 34 3576370 @ trojca@trojca.com.pl

15 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

10.00 i 11.30 zwiedzanie w dwóch turach kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela w Poniszowicach.

Pierwsze wzmianki na temat wsi Poniszowice pochodzą z 1245 r. i dotyczą przekazania miejscowości biskupowi wrocławskiemu Tomaszowi przez księcia opolskiego Mieszka II. Obecny kościół zgodnie z najnowszymi badaniami dendrochronologicznymi powstał w 1498 r., a rok później został konsekrowany. W 1570 r. w sąsiedztwie kościoła wybudowano wolno stojącą dzwonnice.

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela to jeden z najstarszych drewnianych kościołów na terenie Górnego Śląska, usytuowany jest na niewielkim wzniesieniu, w centralnej części

wsi przy ulicy Parkowej 5. Świątynia jest położona w obrębie cmentarza grzebalnego. Ten późnogotycki, orientowany obiekt został wzniesiony w konstrukcji zrębowej na kamiennie-wapiennej podmurówce i charakteryzuje się typowym dla Górnego Śląska zróżnicowaniem kalenicy i osobnymi konstrukcjami dachu nad nawą i prezbiterium. Spośród wyposażenia świątyni wymienić należy bogato dekorowany ołtarz główny z 1655 r. z umieszczonym w centralnej części obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, licznymi rzeźbami oraz płaskorzeźbą Piety. W skład zespołu wchodzi również położona w południowo-wschodniej części działki dzwonnica.

ORGANIZATOR:

→ Parafia św. Jana Chrzciciela

ul. Parkowa 5, 44-172 Poniszowice

☎ 32 2303117 @ parafiaponiszowice@gmail.com

8 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

10.00 i 12.00 zwiedzanie w dwóch turach kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Rudzińcu.

Pierwsza wzmianka o kościele parafialnym w Rudzińcu pochodzi z 1447 r. Zachowany do czasów współczesnych obiekt został natomiast wzniesiony w 1657 r. jako filia parafii rzymskokatolickiej w Rudnie z fundacji Wenzla von Pelka, ewangelickiego właściciela wsi.

Kościół jest obiektem orientowanym, usytuowanym w środkowej części wsi, na wschód od parku pałacowego, u zbiegu ulic Lipowej i Polnej, w otoczeniu niewielkiego,

czynnego cmentarza parafialnego. Ten drewniany obiekt został wzniesiony w konstrukcji zrębowej. Rzut kościoła złożony jest z nawy na planie kwadratu, węższego, zamkniętego trójbocznie prezbiterium od wschodu, do którego od północy przylega prostokątna zakrystia, oraz wieży na planie kwadratu z kruchtą od zachodu. O wyjątkowej wartości świątyni świadczy kompletnie zachowany do czasów współczesnych cykl polichromii ściennych z 1657 r., stanowiący wyraz programowych tendencji kontrreformacyjnych połączonych z protestanckimi ideami fundatora.

ORGANIZATOR:

→ Parafia pw. św. Michała Archanioła w Rudzińcu

ul. Lipowa 44, 44-160 Rudziniec

☎ 32 2303758 @ rudziniecparafia@gmail.com

15 września

Otwarte kościoły

zwiedzanie

15.00–17.00 zwiedzanie zabytkowego kościoła pw. św. Michała Archanioła w Żernicy.

Żernica – wieś położona w woj. śląskim w pow. gliwickim, sołectwo Gminy Pilchowice. Pierwsze zapiski o jej istnieniu pochodzą z XII w., a od 1283 r. stał się własnością cystersów z Rud. Przez ponad pięć wieków w latach 1283–1810 cystersi sprawowali posługę duszpasterską w Żernicy. Od 1950 r. pracują tu Misjonarze św. Rodziny. Ozdobą miejscowości jest drewniany kościół zbudowany w latach 1648–1661

z fundacji Andreeasa Emanuela Pospela, opata cysterskiego w Rudach. Wnętrze kościoła zachowało barokowy wygląd. W ołtarzu głównym znajduje się obraz św. Michała Archanioła z XVII w., ołtarz boczne późniejsze przedstawiają Maryję i św. Józefa z dzieciątkiem. Na ścianach, w prezbiterium i w nawie głównej piękne polichromie, klasyczny przykład, *Biblia pauperum* – Biblia dla ubogich. Polichromie odkryte w latach renowacji kościoła 1998–2009.

ORGANIZATOR:

→ Parafia św. Michała Archanioła w Żernicy

ul. Leopolda Miki 3, 44-144 Żernica

☎ 32 3302280 @ zernica-msf@msf.opoka.org.pl

Dodatkowo w ramach pozostałych wydarzeń istnieje możliwość zwiedzania Kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi oraz kościoła pw. św. Idziego w Zrębicach.

Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi

Zabytek należy do grupy najstarszych i najlepiej zachowanych drewnianych obiektów sakralnych na terenie województwa. Stanowi cenny przykład jednorodnego kościoła późnogotyckiego z pocz. XVI w., łączącego z uwagi na usytuowanie na pograniczu historycznych regionów rozwiązanie konstrukcji w typie śląskim z proporcjami gotyckich świątyń małopolskich.

Jak wynika z przeprowadzonych w ostatnich latach badań dendrochronologicznych, kościół (prezbiterium i nawa z wieżbami i konstrukcją sygnaturki, zakrystia) wzniesiony został od podstaw w 1522 r. jako trzecia z kolei świątynia parafialna w Starej Wsi. W 1530 r. dobudowano dzwonnice z izbicą i w takiej zasadniczo nieprzekształconej formie przetrwał do czasów współczesnych. Prawdopodobnie w poł. XVIII w. obudowany został sobotami, a w 1883 r. namiotowe zwieńczenie wieży zastąpiono zachowanym obecnie hełmem baniastym. Odmiernym, znacznie bardziej nawarstwionym charakterem odznacza się wnętrze kościoła oraz jego wystrój malarski. XVI-wieczna, typowa dyspozycja wnętrza uległa w 1926 r. zniekształceniu w partii zachodniej w związku z adaptacją kruchty podwieżowej na dodatkowy aneks nawy. W efekcie przeprowadzonych w ostatniej dekadzie prac konserwatorskich odkryto, wyodrębniono i wyeksponowano cztery kolejne warstwy stratygraficzne dekoracji malarskiej ścian i stropów: renesansową z 2. ćw. XVI w., barokowo-klasycystyczną z 1787 r., nawiązującą do niej warstwę

z 1870 r. (rodzaj XIX-wiecznej „restauracji”) oraz polichromię z 1926 r. Dopełnienie wnętrza stanowi kompletnie zachowane barokowe wyposażenie.

Kościół pw. św. Idziego w Zrębicach

Pierwsze informacje odnośnie istnienia świątyni na terenie Zrębic pochodzą ze spisów świętopietrza z 1334 r. Zgodnie z przekazami źródłowymi kościół, pierwotnie pod wezwaniem Wszystkich Świętych wzniesiono za czasów panowania króla Kazimierza Wielkiego w podzięce za uratowanie od zarazy. Stara drewniana kaplica zlokalizowana była wśród pól w niewielkiej odległości od skały, przy której zgodnie z legendą w trakcie panowania epidemii mieszkańcom wsi miał objawić się św. Idzi. Obecny kościół powstał dzięki staraniom proboszcza Wojciecha Bulińskiego w 1789 r., a na miejscu starej drewnianej kaplicy wzniesiono nową murowaną kaplicę z kamienia w kształcie rotundy. Kościół położony jest na niewielkim wzniesieniu w centralnej części wsi Zrębice, przy ul. Żareckiej 4. Świątynia obwiedziona jest cennym starodrzewem lipowym. Wykonany w konstrukcji zrębowej kościół jest drewniany, jednonawowy i charakteryzuje się zwartą bryłą nakrytą dwuspadowym dachem o zróżnicowanych wysokościach. Obiekt składa się z niewielkiej, wzniesionej na rzucie zbliżonym do kwadratu nawy, do której od południa przylega zamknięte trójbocznie prostokątne prezbiterium z prostokątną zakrystią od wschodu.

Wnętrze utrzymane jest w stylu barokowym, wśród wyposażenia na uwagę zasługuje XVII-wieczny ołtarz główny z obrazem św. Idziego z XVI-wiecznej kaplicy.

Więcej informacji o wydarzeniach organizowanych w obiekcie w ramach EDD na stronie www.facebook.com/otwartekoscioly

**Szlak
Zabytków
Techniki®**

Fot. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej

Najbardziej interesująca trasa turystyki industrialnej w Polsce.

**Chcesz sprawdzić jak pracowano pod ziemią?
Produkowano czystą wodę? Drukowano prasę?
Warzono piwo?**

**Odkryj Szlak Zabytków Techniki województwa śląskiego.
Masz do wyboru 42 obiekty, w tym dwa na Liście
Światowego Dziedzictwa UNESCO.
Poznaj, eksperymentuj i baw się dobrze!**

Śląskie.

European
Route
of Industrial
Heritage

zabytkitechniki.pl

Pokłady możliwości

Dzięki wiedzy i doświadczeniu naszych pracowników wydobywamy i przetwarzamy cenne zasoby ziemi, umożliwiając rozwój nowoczesnego świata.

PATRONAT:

Honorowy patronat
Marszałka Województwa Śląskiego
Wojciecha Saługi

OPRACOWANIE:

→ Agata Mucha

TEKSTY:

→ materiały organizatorów

FOTOGRAFIE:

→ ze zbiorów: organizatorzy oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa

→ autorstwa: str. 49 A. Michalik

→ na okładce: Detal z kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego
w Starej Wsi, fot. A. Mucha

PROJEKT IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ EDD:

→ Zofia Oslisło-Piekarska, Waldemar Węgrzyn / Printsreen

SKŁAD I ŁAMANIE:

→ Zofia Oslisło-Piekarska, Katarzyna Wolny

DRUK:

→ Drukarnia Kolumb

© wszelkie prawa zastrzeżone

Narodowy Instytut Dziedzictwa

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany w programie!

ISBN 978-83-63260-98-9

Dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2021.

Katowice 2018

niepodległa

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2017 r. w województwie śląskim

Podczas uroczystej gali 17 listopada 2017 r. w Opolu odbyło się przyznanie nagród dla organizatorów wydarzeń w ramach jubileuszowej 25. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Temat przewodni ubiegłorocznych EDD – „krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu” – to nawiązanie do kampanii społecznej *Krajobraz mojego miasta* prowadzonej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Jury wyróżniło 82 organizatorów EDD ze wszystkich województw. Decyzja nie była prosta, ponieważ w 2017 r. w całym kraju odbyło się ponad 1200 wydarzeń, w których wzięło udział ćwierć miliona odwiedzających!

Wśród największych atrakcji ubiegłorocznych EDD w woj. śląskim znalazła się: inauguracja w Rybniku, zwiedzanie osiedla patronackiego przy kopalni Saturn, wycieczka autokarowa szlakiem drewnianych kościołów i kapliczek powiatu wodzisławskiego, cykl prelekcji i wykładów zorganizowany przez Muzeum Miejskie w Żorach, a także zwiedzenie osiedla Borsigwerk w Zabrze. Europejskie Dni Dziedzictwa stają

się coraz bardziej rozpoznawalnym wydarzeniem kulturalnym w województwie śląskim. W 2017 r. udział w tym święcie zabytków wzięło blisko 22 tys. zwiedzających, a Organizatorzy przygotowali 190 wydarzeń w 48 miejscowościach. Nie da się ukryć, że Europejskie Dni Dziedzictwa – największy w Europie projekt społeczny i edukacyjny – mocno wpisują się w świadomość społeczną mieszkańców województwa śląskiego, a przy tym stają się ważnym instrumentem edukacji i promocji ochrony dziedzictwa kulturowego.

Lista nagrodzonych z województwa śląskiego:

1. Społeczna Rada ds. Dziedzictwa Kulturowego Miasta Rybnika,
2. Muzeum Saturn w Czeladzi,
3. Muzeum w Wodzisławiu Śląskim,
4. Muzeum Miejskie w Żorach,
5. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu.

Wyróżnienie specjalne za promocję EDD w województwie śląskim otrzymał Pan Antoni Szlagor, Burmistrz Miasta Żywca.

Europejskie Dni Dziedzictwa w województwie śląskim 2018

KOORDYNATOR WOJEWÓDZKI:

→ Agata Mucha

Oddział Terenowy NID w Katowicach

40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29

☎ 32 207-24-02 ✉ amucha@nid.pl

